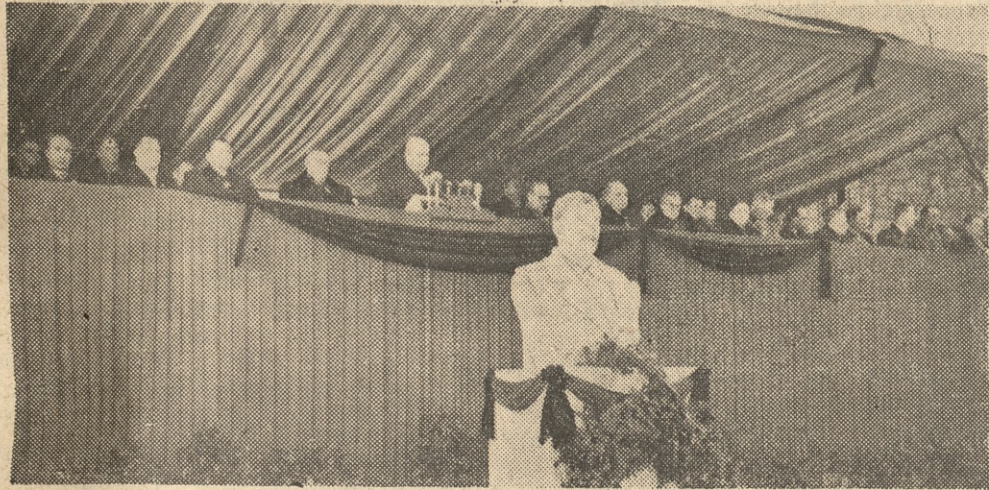

CAF — fot. J. Baranowski

W dniu żałoby narodowej, 9 marca br. o godzinie 16 w Alejach Jerozolimskich, ludność stolicy w manifestacyjnym pochodzie złożyła hołd pamięci Wielkiego Stalina.

Na zdjęciu: trybuna honorowa

Sercem i myślą przy trumnie Wielkiego Przyjaciela narodu polskiego

WARSZAWA (PAP)

9 marca 1953 roku, w dniu w którym naród radziecki żegnał na Placu Czerwonym największego człowieka naszych czasów, Józefa Stalina — myśli i uczucia wszystkich Polaków biegnęły ku dalekiej, a jednocześnie bliskiej i drogiej sercem ludzi pracy całego świata Moskwie — stolicy pokoju i przyjaźni narodów...

Godzina 10.00. Na całej polskiej ziemi umilkła praca, zamrli w żałobie wszelki ruch, zastęła surowa cisza w hołdzie Temu, którego nieśmiertelne imię jest i będzie na zawsze pochodnią rozjaśniającą ludzkości drogę do szczęścia i pokoju.

Cisza... Nieruchomieją maszyny fabryk, zatrzymują się pociągi, samochody, tramwaje. W zakładach pracy, na ulicach, w mieście i na wsi stają z odkrytymi głowami, ludzie, miliony ludzi — naród.

Przy huku salw armatnich, dźwiękach syren i dzwonów — Polska w głębokim skupieniu składa hołd Wielkiemu Stalinowi i ślubuje wierność Jego nieśmiertelnej idei, ślubuje nieugięcie wcielać ją w czyn.

Godzina 10.05 znów rozpoczyna się praca — wzmożona praca dla socjalizmu, dla pokoju.

Na dźwięk syren ustala praca na budowach MDM-u. Zatrzymało się w połowie drogi ramię dźwigu. Wysoko na rusztowaniach siódmego piętra nowego bloku mieszkalnego murarz Franciszek Witkeć zdjął czapkę i zastygł bez ruchu, oddając niemy hołd Wielkiemu Nauczycielowi.

W dole, w wykopie, znieruchomiał postać w roboczych kombinizonach. Obok transporterów stoją starsi i młodzi — surowym milczeniem czczą pamięć Wielkiego Stalina. W oddali słychać salwy armatnie.

Przebrzmiały dźwięki „Międzynarodówki” — znów ruszyły na MDM-ie transportery, wzniósł się wyżej stalowe ramię dźwigu. Robotnicy zdwojonym wysiłkiem wyrażają swe głębokie przywiązanie do Wielkiego Stalina i wolę umacniania i rozwijania Jego dzieła.

W tętniącej jeszcze przed kilku sekundami łoskotem maszyn hali fabrycznej zakładów im. Gen. K. Świerczewskiego o godz. 10 — zalega cisza. Robotnicy stają w skupieniu, wyprostowani, nieruchomi. Ocykierują ku portretowi Tego, który przez wiele lat przewodził w walce o wyzwolenie spod jarzma kapitalistycznego i zbudowanie lepszej przyszłości, którego imię jest dziś natchnie-

nem do dalszej walki. Z głosników rozlega się łoskot werbli i salwy armatnie. Wzbija się w niebo gwizd syreny fabrycznej. Zalega zakładów, w których wychowało się wielu rewolucjonistów, a wśród nich bojownik wielkiej socjalistycznej Rewolucji Październikowej, bohater znad Ebro i Nysy — gen. K. Świerczewski — żegna największego Człowieka naszej epoki.

Ruchliwy tłum ludzki na skrzyżowaniu ulic Marszałkowskiej i al. Jerozolimskich znieruchomiał.

Ustał wszelki ruch uliczny: stanęły auta i tramwaje, łopocą na wietrze żałobne chorągwie. Sprzed dworca wzbijają się w górę gołębie.

Na twarzach mężczyzn, którzy odkrywając głowy, stoją poważni i skupieni, maluje się głębokie wzruszenie. Wiele kobiet ociera łzy.

Żołnierze i milicjanci, wypreżeni, oddają honory wojskowe. Z głosników dochodzą głuche odgłosy werbli i salw honorowych.

Przebrzmiały dźwięki „Międzynarodówki”. Zamarla ulica ożywa. Ruszają do swych codziennych zajęć, do pracy, ludzie złączeni wspólnym wszystkim uczuciem bólu i postanowieniem dalszego ofiarnego czynu dla Ojczyzny, dla pokoju.

W dniu żałoby narodowej 9 marca br. potężna 350-tysięczna rzesza ludności stolicy w manifestacyjnym pochodzie złożyła hołd pamięci Wielkiego Stalina.

Pochód przeciągnął przed umieszczonym na wysokim postumencie popiersiem Wyzwolicielem Polski, Chorażego pokoju i wolności narodów — budowniczego komunizmu w ZSRR, Wodza i Nauczyciela mas pracujących całego świata. Popiersie Józefa Stalina przybrane kirem, tonące w powodzi czerwonych kwiatów, jaśnieje bielą na tle czerwieni trybuny, umieszczonej przed gmachem Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej.

Na trybunie zajęli miejsca członkowie Biura Politycznego KC PZPR, członkowie Rady Państwa i Rządu — członkowie

Manifestacyjny pochód ludu Warszawy

najwyższych władz stronnictw politycznych, przedstawiciele Wojska Polskiego, związków zawodowych i organizacji społecznych.

Na trybunie obecny był ambasador ZSRR A. A. Sobolew w otoczeniu członków ambasady.

Obecni byli również przedstawiciele dyplomatyczni państw obozu pokoju.

Kilka minut po godzinie 16 czoło pochodu ustawia się przed trybuną. Zapada cisza. Orkiestra gra „Międzynarodówkę”, którą podchwytyują tłumy.

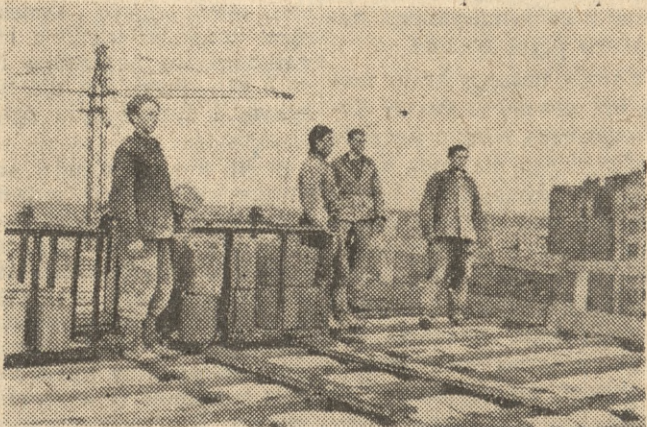
Przemawia wiceprezes Rady Ministrów, członek Biura Politycznego KC PZPR — Józef Cyrankiewicz. Następnie przemawia członek Biura Politycznego KC PZPR minister Kontroli

CAF. — fot. Baranowski

Nieprzeliczone tłumy mieszkańców Warszawy złożyły w dniu 9 marca głęboki hołd zmarłemu Przyjacielowi Polski i Polaków — Józefowi Stalinowi.

Na zdjęciu: fragment pochodu.

CAF — fot. Kondracki

W dniu 9 marca br., w dniu żałoby narodowej o godzinie 10, w chwili pogrzebu Wodza postępowej ludzkości Józefa Stalina, we wszystkich zakładach pracy, w przemyśle i rolnictwie, w urzędach i instytucjach, w szkołach i jednostkach wojskowych nastąpiła przerwa w pracy na 5 minut i uroczysta chwila skupienia. Na zdjęciu: robotnicy budujący ostiedle mieszkaniowe 5-minutową przerwą w pracy i uroczystą chwilą skupienia uczcili pamięć Wielkiego Stalina.

Naród radziecki żegna Józefa Stalina

MOSKWA (PAP)

W poniedziałek, 9 marca 1953 roku, naród radziecki odprowadził w ostatnią drogę Genialnego Wodza i Nauczyciela mas pracujących całego świata, Przewodniczącego Rady Ministrów Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich i Sekretarza Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego, Generalissimusa Związku Radzieckiego Józefa Wissarionowicza Stalina.

Na Placu Czerwonym zebrały się tłumy, zastęły w uroczystym milczeniu.

Rozpoczyna się wiec żałobny, poświęcony pamięci Józefa Wissarionowicza Stalina. Na wiecu żałobnym wygłosili przemówienia: Przewodniczący Rady Ministrów ZSRR i Sekretarz Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego — Georgij Maksymilianowicz Malenkow, pierwszy zastępca przewodniczącego Rady Ministrów ZSRR — Ławrentij Pawłowicz Beria i pierwszy zastępca przewodniczącego Rady Ministrów ZSRR — Władysław Michajłowicz Mołotow.

Po zakończeniu wiecu przywódcy Partii Komunistycznej i Rządu Radzieckiego podnoszą trumnę z ciałem Józefa Wissarionowicza Stalina i niosą ją na ramionach do Mauzoleum, gdzie ustawiają obok sarkofagu W. I. Lenina.

Rozlegają się salwy artyleryjskie. W tej chwili miliony ludzi radzieckich

stojąc w skupieniu żegnają swego ukochanego Nauczyciela, Przyjaciela i Wodza. Na wszystkich torach kolejowych Związku Radzieckiego zatrzymały się pociągi, na szosach i na ulicach miast stanęły samochody. Zatrzymały się także na morzach statki radzieckie. Stanęły maszyny w fabrykach i dźwigi na budowach.

Głęboką ciszę przerywają jedynie salwy artyleryjskie oraz syreny fabryczne i gwizd lokomotyw i statków.

Cichną tony muzyki żałobnej i rozbrzmiewa hymn państwowy Związku Radzieckiego — hymn wielkiego kraju socjalizmu, którego wszystkie osiągnięcia są nierozdzielnie związane z imieniem Stalina.

Kierownicy Partii Komunistycznej i Rządu Radzieckiego wracają na trybunę. Wraz z nimi na trybunę wchodzi marszałkowie i generałowie Armii Radzieckiej.

Rozpoczyna się żałobny przemarsz oddziałów garnizonu moskiewskiego, które brały udział w kondukcje pogrzebowej. Nad Placem Czerwonym przelatują eskadry samolotów, obok Mauzoleum przechodzą żołnierze Armii Radzieckiej, którą stworzył, zahartował w bojach i powiodł ku zwycięstwu Generalissimus Józef Wissarionowicz Stalin. Oddają oni ostatnie honory wojskowe największemu dowódcy wszystkich czasów i narodów.

Państwowej Franciszek Józef-wiak-Witold.

Rozpoczyna się wielki pochód ludu stolicy. Idą poczty sztandarowe. Spowita czernią żałoby flaga narodowa, obok niej sztandar Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, sztandary stronnictw politycznych i organizacji społecznych.

Za sztandarami w otoku wieńców laurowych i kirów — o gromny portret Józefa Stalina. Niesie go młodzież. Nad głowami następnej zwartej grupy czerwone sztandary z wizerunkami najdroższego dla każdego człowieka pracy na całym świecie Wodza i Nauczyciela.

Dalej idą w skupionym i uroczystym milczeniu ludzie radzieccy — budownicowie wspaniałego daru Kraju Rad — Pałacu Kultury i Nauki, tego Pałacu, który nosić będzie imię Wielkiego Stalina. Wśród nich ramię przy ramieniu idą polscy robotnicy, inżynierowie i technicy z budowy Pałacu. Nad głowami idących obok obramowanego żałobą portretu Józefa Stalina oraz portretu Włodzimierza Lenina, portrety: Malenkowa, Berii, Mołotowa, Woroszyłowa, Chruszczowa, Bułganina, Kaganowicza. Jeden z niesionych transparentów głosi: „Nieśmiertelne imię Stalina żyje i żyć będzie zawsze w sercach narodu radzieckiego i całej postępowej ludzkości”. Radzieccy budownicowie Pałacu niosą wielkie tablice, na których widnieją słowa hymnu Kraju Rad.

Nad pochodem tysiące, tysiące portretów Wielkiego Stalina i najbliższych jego współpracowników. Ludzie niosą niezliczone portrety wiernego ucznia Józefa Stalina — budowniczego Polski Ludowej — Bolesława Bieruta, przywódcy 450-milionowego narodu chińskiego Mao Tse-tunga, wodza bohatera narodu koreańskiego Kim Ir-sena, przywódców mas pracujących krajów budujących nowe życie i tych, którzy wiodą masy pracujące krajów kapitalistycznych w myśl wskazań Wielkiego Chorażego pokoju do walki przeciwko wojnie, do walki o postęp.

Idący rzucają hasła, wzywając do potęgowania siły naszej Ojczyzny, do jeszcze silniejszego skupienia się wokół Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Wraz z robotnikami rzucają te hasła liczne delegacje chłopów z woj. warszawskiego.

Hasła wzywają do niezłomnej

walki przeciwko podlegaczom wojennym, walki wraz z całym obozem pokoju pod przewodnictwem wielkiego Związku Radzieckiego i jego rządu.

Zwolna zapada mrok.

Dobiega końca kilkugodzinny pochód ludu Warszawy, który tak jak cały naród polski, jak cała postępowa ludzkość, najgłębszą czcią i miłością otacza pamięć Nieśmiertelnego Stalina.

Ostatnim akordem hołdu ludu stolicy jest potężnie rozbrzmiewająca zwycięska pieśń walczącego proletariatu — „Międzynarodówka”.

Delegacja narodu polskiego pełniła wartę honorową przy trumnie Józefa Stalina

MOSKWA (PAP) Dnia 8 marca przybyła do Moskwy delegacja narodu polskiego na pogrzeb Józefa Wissarionowicza Stalina z Przewodniczącym KC PZPR, Prezesem Rady Ministrów — Bolesławem Bierutem na czele.

Na lotnisku delegację powitali zastępca Przewodniczącego Rady Ministrów ZSRR i minister spraw wojskowych ZSRR — Marszałek N. A. Bułganin, wiceminister spraw zagranicznych ZSRR — J. A. Malik, szef protokołu ministerstwa spraw zagranicznych ZSRR — Kułażenkow oraz wyżsi urzędnicy Ministerstwa Spraw Zagranicznych ZSRR. Delegację witali również ambasador Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w Moskwie W. Lewikowski w otoczeniu wyższych urzędników ambasady.

Delegacja narodu polskiego złożyła dnia 8 bm. w Salę Kolumnowej Dłmu Związków u trumny Józefa Wissarionowicza Stalina wieńce w imieniu KC PZPR, w imieniu Rady Państwa, Rady Ministrów, sił zbrojnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i w imieniu Związku Młodzieży Polskiej. Po złożeniu wieńców członkowie delegacji pełnili przy trumnie J. W. Stalina wartę honorową.

Na wiecu żałobnym w Moskwie

Przemówienie Ł. P. Berii

Przemówienie W. M. Mołotowa

DRODZY TOWARZYSZE!
PRZYJACIELE!

Trudno wyrazić słowami uczucie wielkiego smutku, jakie ogarnęło w tych dniach naszą Partię i narody naszego kraju, całą postępową ludzkość.

Zabrakło Stalina — wielkiego współbojownika i genialnego kontynuatora dzieła Lenina. Opuścił nas człowiek najukochańszy i najbliższy dla wszystkich ludzi radzieckich, dla milionów ludzi pracy na całym świecie.

Całe życie i działalność Wielkiego Stalina stanowiły przykład wierności idei leninizmu, przykład ofiarnej służby klasie robotniczej i całemu ludowi pracującemu, sprawie wyzwolenia mas pracujących od ucisku i wyzysku.

Wielki Lenin założył naszą Partię, doprowadził ją do zwycięstwa rewolucji proletariackiej.

Wraz z Wielkim Leninem jego genialny współbojownik Stalin wzmacniał Partię bolszewicką i budował pierwsze na świecie państwo socjalistyczne.

Po śmierci Lenina Stalin w ciągu prawie trzydziestu lat prowadził naszą Partię i kraj drogą lenińską. Stalin obronił leninizm przed licznymi wrogami, rozwinął i wzbogacił naukę Lenina w nowych warunkach historycznych. Światłe kierownictwo Wielkiego Stalina zapewniło naszemu narodowi zbudowanie socjalizmu w ZSRR i epokowe zwycięstwo Związku Radzieckiego w wielkiej wojnie narodowej. Wielki Budowniczy komunizmu, genialny Wódz, nasz ukochany Stalin uzbroił naszą Partię i naród we wspólny program budowy komunizmu.

Towarzysze! Nieutulony żal przepełnia nasze serca, niezmierzająca ciężka jest nasza strata, ale i pod tym ciężarem nie ugnie się żelazna wola Partii Komunistycznej, niezachwiana pozostanie jej jedność i zdecydowana wola walki o komunizm.

Partia nasza, uzbrojona w rewolucyjną teorię Marksa-Engelsa — Lenina — Stalina, czerpiąc naukę z półwiekowego doświadczenia walki o interesy klasy robotniczej i wszystkich ludzi pracy, wie, jak należy działać, by zapewnić zbudowanie społeczeństwa komunistycznego.

Komitet Centralny naszej Partii i Rząd Radziecki przeszli wielką szkołę Lenina i Stalina w umiejętności kierowania krajem.

W ogniu wojny domowej i interwencji, w trudnych latach walki z chaosem i głodem, w walce o uprzemysłowienie kraju i kolektywizację rolnictwa, w ciężkich latach wielkiej wojny narodowej, kiedy rozstrzygały się losy naszej ojczyzny i losy całej ludzkości, Komitet Centralny Partii i Rząd Radziecki, stojąc na czele bohaterkiej walki narodu radzieckiego, zdobyły ogromne doświadczenie w kierowaniu Partią i krajem.

Dlatego też narody Związku Radzieckiego mogą nadal polegać niezawodnie na Partii Komunistycznej, na jej Komitecie Centralnym i na swoim Rządzie Radzieckim.

Wrogowie państwa radzieckiego liczą na to, że ponieśiona przez nas ciężka strata doprowadzi do rozprzę-

nia i zamieszania w naszych szeregach.

Daremne są ich rachuby: czeka ich okrutne rozczarowanie.

Kto nie jest ślepy, widzi, że Partia nasza w trudnych dla niej dniach zespala jeszcze ściślej swoje szeregi, że jest ona jednolita i niezachwiana.

Kto nie jest ślepy, widzi, że w tych bolesnych dniach wszystkie narody Związku Radzieckiego w braterskiej jedności z wielkim narodem rosyjskim zespiliły się jeszcze ściślej wokół Rządu Radzieckiego i Komitetu Centralnego Partii Komunistycznej. Naród radziecki jednomyślnie popiera zarówno wewnętrzną jak i zewnętrzną politykę Rządu Radzieckiego.

Nasza polityka wewnętrzna oparta jest na nierozdzielnym sojuszu klasy robotniczej i chłopstwa kołchozowego, na braterskiej przyjaźni narodów naszego kraju, na trwałym zjednoczeniu wszystkich narodowych republik radzieckich w systemie jednego, wielkiego państwa wielonarodowego — Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich. Polityka ta zmierza do dalszego umocnienia potęgi ekonomicznej i wojaskowej naszego państwa, do dalszego rozwoju gospodarki narodowej, do maksymalnego zaspokojenia rosnących potrzeb materialnych i kulturalnych całego społeczeństwa radzieckiego.

Robotnicy, chłopstwo kołchozowe, inteligencja naszego kraju mogą pracować spokojnie i z ufnością, wiedząc, iż Rząd Radziecki troskliwie i nieustannie ochraniać będzie ich prawa, utrwalone w Konstytucji Stalinowskiej.

Nasza polityka zagraniczna jest wyraźna i zrozumiała. Od pierwszych dni istnienia władzy radzieckiej Lenin określił politykę zagraniczną państwa radzieckiego jako politykę pokoju.

Tę politykę pokoju nieugięcie realizował wielki kontynuator dzieła Lenina, nasz genialny Wódz Stalin. Polityka zagraniczna Rządu Radzieckiego będzie nadal lenińsko - stalinowska, polityka utrzymania i utrwalenia pokoju, walki przeciwko przygotowywaniu i rozpętywaniu nowej wojny, polityka współpracy między narodowej i rozwoju stosunków gospodarczych ze wszystkimi krajami na podstawie wzajemności.

Rząd Radziecki będzie jeszcze bardziej umacniać braterski sojusz i przyjaźń, współpracę we wspólnej walce o pokój na całym świecie, szeroką współpracę ekonomiczną i kulturalną z wielką Chińską Republiką Ludową, ze wszystkimi krajami demokracji ludowej i z Niemiecką Republiką Demokratyczną. Nasi bracia i przyjaciele za granicą mogą być przekonani, że Partia Komunistyczna i narody Związku Radzieckiego wiernie sztandarowi proletariackiego internacjonalizmu, sztandarowi Lenina — Stalina, będą nadal umacniać i rozwijać więzy przyjaźni z masami pracującymi krajów kapitalistycznych i kolonialnych, walczącymi o sprawę pokoju, demokracji i socjalizmu.

Głębokie uczucie przyjaźni łączy nasz naród z bohater- skim narodem koreańskim, walczącym o swą niezawisłość.

Nasi wielcy wodzowie, Lenin i Stalin, uczyli nas, byśmy nieustannie podnosili i zaost్రzali czujność Partii i narodu wobec kłowa i in-

tryg wrogów państwa radzieckiego.

Obecnie musimy jeszcze bardziej wzmocnić naszą czujność.

Niechaj nikt nie sądzi, że wrogowie państwa radzieckiego potrafią nas zaskoczyć.

Nasze waleczne siły zbrojne wyposażone są we wszystkie rodzaje nowoczesnego uzbrojenia dla obrony ojczyzny radzieckiej. Nasi żołnierze i marynarze, oficerowie i generałowie, wzbogaceni doświadczeniem wielkiej wojny narodowej, potrafią należycie przyjąć każdego agresora, który ośmieli się napaść na nasz kraj.

Sila i niezłomna moc naszego państwa polega nie tylko na tym, że ma ono zahartowaną w bojach, okrytą chwałą armię.

Potęgą państwa radzieckiego tkwi w jedności narodu radzieckiego, w jego zaufaniu do Partii Komunistycznej — czołowej siły społeczeństwa radzieckiego, w zaufaniu narodu do swego Rządu Radzieckiego. Partia Komunistyczna i Rząd Radziecki wysoko cenią to zaufanie narodu.

Naród radziecki z jednomyślną aprobatą przyjął uchwałę Komitetu Centralnego naszej Partii, Rady Ministrów i Prezydium Rady Najwyższej ZSRR w sprawie przeprowadzenia niezwykle ważnych zarządzeń zmierzających do zapewnienia nieprzerwanego i właściwego kierownictwa całym życiem kraju.

Jedną z tych ważnych uchwał jest powołanie, na stanowisko Przewodniczącego Rady Ministrów Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich utalentowanego ucznia Lenina i wiernego współbojownika Stalina — Georgija Maksymilianowicza Malenkowa.

Uchwały powzięte przez najwyższe organy partyjne i państwowe naszego kraju były wymownym wyrazem całkowitej jedności i zwar-tości w kierownictwie Partii i państwa.

Ta jedność i zwartość w kierownictwie kraju jest rekojmia pomyślnego wcielenia w życie polityki wewnętrznej i zagranicznej, wykutej w ciągu lat przez naszą Partię i Rząd pod przewodnictwem Lenina i Stalina.

Stalin, tak samo jak Lenin, pozostawił naszej Partii i krajowi wielką spuściznę, której strzec należy jak źrenicy oka i nieustannie pomnażać.

Wielki Stalin wychował i skupił wokół siebie zespół wypróbowanych w bojach przywódców, którzy opanowali lenińsko - stalinowską sztukę kierownictwa, na ich to barki spadła historyczna odpowiedzialność za doprowadzenie do zwycięskiego końca wielkiego dzieła, zapoczątkowanego przez Lenina i kontynuowanego po myślnie przez Stalina.

Narody naszego kraju mogą być pewne, że Partia Komunistyczna i Rząd Związku Radzieckiego nie będą szczędzić sił i życia, aby utrzymać żelazną jedność szeregów Partii i jej kierownictwa, umacniać niewzruszoną przyjaźń narodów Związku Radzieckiego, umacniać potęgę państwa radzieckiego, dochować niezmiennie wierności ideom marksizmu-leninizmu i, w myśl nakazów Lenina i Stalina, doprowadzić kraj socjalizmu do komunizmu.

Wieczna chwała naszemu ukochanemu, drogiemu Wódzowi i Nauczycielowi — Wielkiemu Stalinowi!

DRODZY TOWARZYSZE
I PRZYJACIELE!

W dniach tych przeżywamy wszyscy wielką żałobę — żgon Józefa Wissarionowicza Stalina, strażnika Wielkiego Wódza, a jednocześnie bliźkiego, ukochanego, bezgranicznie drogiego człowieka. I my, starzy i bliższy przyjaciele, i miliony, miliony ludzi radzieckich, jak i masy pracujące we wszystkich krajach, na całym świecie żegnają dzisiaj Towarzysza Stalina, którego wszyscyśmy tak kochali i który zawsze żyć będzie w naszych sercach.

Towarzysz Stalin nazywał siebie uczniem Lenina, wraz z którym tworzył i zbudował naszą wielką Partię Komunistyczną, wraz z którym kierował rewolucyjną walką ludu przeciwko caratowi i kapitalizmowi, o obalenie jarzma obszarników i kapitalistów w naszym kraju, wraz z którym stworzył i zbudował nasze socjalistyczne państwo radzieckie, wraz z którym rozwijającą się w naszych oczach braterską współpracę i zjednoczenie wielkich i małych narodów. Stalin to wielki kontynuator wielkiego dzieła Lenina.

Pod kierownictwem Partii Komunistycznej z Towarzyszem Stalinem na czele naród radziecki zbudował socjalizm w naszym kraju i podjął realizację wielkiego programu nieustannego podnoszenia dobrobytu materialnego i poziomu kulturalnego narodu radzieckiego; odniósł epokowe zwycięstwo nad faszyzmem w drugiej wojnie światowej i tym samym zdecydowanie osłabił siły zewnętrznych wrogów ZSRR; wypro-wadził Związek Radziecki ze stanu izolacji międzynarodowej, zapewniając powstanie niezwyciężonego obozu milijonów państw, liczących 800 milionów mieszkańców; otworzył przed naszym krajem promienne perspektywy zbudowania społeczeństwa komunistycznego, oparte na wolnej pracy, na prawdziwej równości i prawdziwym braterstwie ludzi. Możemy być słusznie dumni z tego, żeśmy ostatnimi 30 laty i pracowali pod kierownictwem Towarzysza Stalina.

Wychowali nas Lenin i Stalin. Jesteśmy uczniami Lenina i Stalina. I zawsze pamiętać będziemy, czego uczyli nas do ostatnich dni Stalin, chcemy bowiem być wiernymi i godnymi uczniami, idącymi w ślady Lenina, wiernymi i godnymi, idącymi w ślady Stalina.

Całe życie Towarzysza Stalina, opromienione słonecznym blaskiem wielkich idei natchnionego bojownika ludu o komunizm, jest dla nas żywym i życiodajnym przykładem.

Stalin wyszedł z ludu, czuł zawsze najściślej związek z ludem, z klasą robotniczą i pracującym chłopstwem, poświęcał ludowi wszystkie swe potężne siły, cały swój wielki geniusz. Będąc jeszcze młodzieńcem, Stalin swym światłym umysłem ujrzał i do głębi zrozumiał, że w naszych czasach lud może znaleźć drogę do szczęśliwego życia tylko na szlaku walki o komunizm. To właśnie określiło jego drogę życiową. Stalin poświęcił się bez reszty, poświęcił całe swe życie walce o komunizm, ofiarnej walce o szczęście mas pracujących, o szczęście ludu.

Stalin umiał zawsze łączyć codzienną niełatwą działalność komunisty-rewolucjonisty wśród mas robotniczych z głębokim studium teorii marksizmu.

Takim był w latach młodości w Tbilisi, w Baku. Takim był w burzliwych latach rewolucji rosyjskiej i w trudnych latach reakcji carskiej, kiedy związany mocno z robotnikami Petersburga, znajdował się stale pod ciętąmi represjami, doznając przesładowań w więzieniach i na zesłaniach.

Wyjątkowy talent Towarzysza Stalina, jako niezrównanego organizatora naszej Partii i państwa radzieckiego oraz genialnego teoretyka marksizmu-leninizmu, rozwinął się w pełni w latach rewolucji i budownictwa socjalizmu.

W ciągu tych lat Partia nasza wyrosła, rozwinęła się i przekształciła w wielką kierowniczą siłę rewolucji socjalistycznej w naszym kraju oraz nabrała znaczenia przewodniej siły w całym międzynarodowym ruchu robotniczym. W ciągu tych lat wielonarodowe państwo radzieckie, które stało się wzorem urzeczywistnienia w praktyce przyjaźni i braterskiej współpracy narodów, w ciągu tych lat nasze państwo, opierając się na klasie robotniczej i chłopstwie kołchozowym, okrzepło jako państwo zwycięskiego socjalizmu i wkroczyło na drogę budowy społeczeństwa komunistycznego. Gigantyczna rola w kierowaniu całym tym dziełem, całym rozwojem sił naszej Partii i państwa radzieckiego, przypada Towarzyszowi Stalinowi.

W ciągu tych lat Stalin nie tylko sprawował codzienne kierownictwo budownictwem socjalistycznym w ZSRR. Pracował on stale nad teoretycznymi problemami budownictwa komunistycznego w naszym kraju i nad całością kształtem problemów rozwoju międzynarodowego, opomieniał światłem nauki marksizmu-leninizmu drogi dalszego rozwoju ZSRR, prawa rozwoju socjalizmu i kapitalizmu we współczesnych warunkach. Uzbroił on naszą Partię i cały naród radziecki w nowe, niezwykle ważne odkrycia nauki marksistowsko-leninowskiej, które na okres wielu lat oświełają nasz marsz naprzód do zwycięstwa komunizmu.

W latach wojny domowej Stalin bezpośrednio kierował tworzeniem i organizowaniem sił Armii Czerwonej i jej pełnymi chwałami działaniami wojennymi na najbardziej decydujących frontach. Stalin, jako dowódca naczelny w latach wielkiej wojny narodowej, poprowadził kraj nasz do zwycięstwa nad faszyzmem, które radykalnie zmieniło sytuację w Europie i w Azji. Wiernie i godnie iść w ślady Stalina — znaczy zawsze pamiętać i nieustannie troszczyć się o umocnienie Armii Radzieckiej i Marynarki Wojennej, zapewniając należyłą gotowość radzieckich sił zbrojnych w razie jakiegokolwiek wypadu agresora przeciwko naszemu krajowi. Iść wiernie i godnie w ślady Stalina — znaczy również wykazywać należyłą czujność i hart w walce przeciwko wszelkim knowaniom naszych wrogów, agentów agresywnych państw imperialistycznych.

Nasze państwo radzieckie nie ma żadnych agresywnych celów i ze swej strony nie uznaje ingerencji w sprawy innych państw. Nasza polityka zagraniczna, znana na całym świecie, jako stalinowska pokojowa polityka zagraniczna, jest polityką obrony pokoju między narodami, jest niewzruszoną polityką utrzymania i utrwalenia pokoju, walki przeciwko przygotowywaniu i rozpętywaniu nowej wojny, polityką współpracy między narodowej i rozwoju stosunków gospodarczych ze wszystkimi krajami, które do tego również dążą. Taką polityką zagraniczną odpowiada podstawowym interesom narodu radzieckiego, a jednocześnie interesom wszystkich innych milijonów państw.

W kraju naszym stworzono na zasadzie radzieckiej takie wielonarodowe państwo, którego trwałość, nieustanny wzrost potęgi materialnej i rozwój kultury narodów, nie ma przykładu w dziejach. W tym wszystkim, a zwłaszcza w rozwoju nowych przyjaźnych stosunków między narodami naszego kraju, Towarzyszowi Stalinowi przypada szczególna, wyjątkowo ważna rola. Stalin przy tym nie tylko kierował rozwojem naszego wielonarodowego państwa radzieckiego w ciągu wielu lat, lecz również oświecił z teoretycznego punktu widzenia niezwykle ważne współczesne problemy kwestii narodowej i kolonialnej, przyczyniając się i tutaj do rozwoju naukowych podstaw marksizmu-leninizmu.

W obecnych warunkach wszystko to ma szczególnie ważne znaczenie, zwłaszcza w związku z powstaniem państw demokracji ludowej i rozwojem ruchu narodowo-wyzwoleńczego w koloniach i krajach zależnych. Wiernie zasadom proletariackiego internacjonalizmu narody ZSRR rozwijają i nieustannie umacniają braterską przyjaźń i współpracę z wielkim narodem chińskim, z masami pracującymi wszystkich krajów demokracji ludowej, więzy przyjaźni z masami pracującymi krajów kapitalistycznych i kolonialnych, walczącymi o sprawę pokoju, demokracji i socjalizmu.

Drodzy Towarzysze, Przyjaciele!

W tych ciężkich dniach wszyscy widzimy szczególnie dobrze i stale odczuwamy, jak potężna, niewzruszona i wierna ostoja narodu radzieckiego jest nasza Partia Komunistyczna, jej żelazna jedność, jej nierozdzielna więź z masami pracującymi. Nasza Partia w myśl nakazów Wielkiego Stalina, wskazuje nam jasny kierunek dalszej walki o wielką sprawę zbudowania komunizmu w naszym kraju. Powinniśmy jeszcze bardziej, jeszcze silniej zespilić się wokół Komitetu Centralnego naszej Partii, wokół Rządu Radzieckiego.

Nieśmiertelne imię Stalina żyć będzie zawsze w naszych sercach, w sercach narodu radzieckiego i całej postępowej ludzkości. Ślawa Jego wielkich czynów dla dobra i szczęścia naszego narodu i mas pracujących całego świata żyć będzie wiecznie!

Niech żyje wielka zwycięska nauka Marksa-Engelsa-Lenina-Stalina!
Niech żyje nasza potężna Ojczyzna socjalistyczna, nasz bohatercki naród radziecki!
Niech żyje wielka Komunistyczna Partia Związku Radzieckiego!

Nieśmiertelne imię Wielkiego Stalina

natchnieniem w naszej walce o pokój i socjalizm

**Przemówienie wiceprezesa Rady Ministrów
członka Biura Politycznego KC PZPR
Józefa Cyrankiewicza,
wygłoszone w czasie żałobnej manifestacji
ludności Warszawy ku czci Józefa Stalina**

BRACIA — POLACY!

Dzisiaj w dniu wielkiej żałoby, gdy pełne bólu serca setek milionów ludzi na całym świecie żegnają Wielkiego Stalina — lud Warszawy, dając wyraz swoim uczuciom — manifestuje zdecydowaną wolę całego narodu polskiego, aby nieśmiertelne i fundamentalne zdobycze ludzkości i zwycięstwo naszego narodu, które przyniosła nam epoka stalinowska, aby dzieło Wielkiego Stalina w sercach, umysłach i czynach naszych, czynach milionów Polaków poniosło dalej drogą, którą wytyczył nam Stalin.

Jest to droga nieustępliwej walki z wrogami, droga dalszego utrwalania niepodległości, droga podnoszenia siły naszego państwa, droga podnoszenia dobrobytu i kultury najszerszych mas, droga dalszej wspólnej i solidarnej z innymi narodami walki o najświętsze wartości ludzkiego życia — o sprawiedliwość społeczną, o wyzwolenie człowieka, o wolność narodów — o socjalizm, o pokój.

Jest to droga, ku której poprzez dziesiątki lat ucisku i niewoli przebiegał się w ofiarnej i krwawej walce z wyzyskiwaczami i zaborcami lud pracujący.

Jest to droga polskiej bohaterkiej klasy robotniczej, drogi Proletariatu i męczenników warszawskiej Cytadeli, drogi, która prowadziła poprzez sanacyjne więzienia i Berezę Kartuską, drogą, którą przebiegał się na czele ludu pracującego przez mrok hitlerowskiej okupacji ku Polsce Ludowej: Nowotko, Finder i Fornalska.

Jest to droga polskich chłopów walczących z pańszczyzną i obszarnczym uciskiem, jest to ta sama droga, którą kroczyli: Kościuszko, Staszic i Sciegienny, Dembowski i Jaroński.

Jest to droga, na której najbardziej pokrzywdzeni i upośledzeni walczyli o swoje wyzwolenie, równocześnie drogą najbardziej patriotycznych i najbardziej światłych umysłów naszego narodu.

Jest to droga, na której bratersko i nierozdzielnie sprężyły się walki polskich i rosyjskich rewolucjonistów.

Było jednak tak, jak mówił Stalin, że w tej wieloletniej walce wyzwoleniczej „kajdany niewoli pozostawały niekiedy albo też stare kajdany zmieniały się w nowe jednak ciężkie i upokarzające”, dopóki wreszcie w Rosji carskiej nie udało się uciemiężonemu i zgnębionemu masom pracującym zrzucić z barków panowanie obszarncików i kapitalistów i wprowadzić na jego miejsce panowanie robotników i chłopów.

Kierowali tą tytaniczną walką Lenin i Stalin i ich Partia.

Kontynuował tę walkę i zbudował pierwsze państwo socjalizmu i obronił na czele Partii przed wściekłymi falami imperialistycznej interwencji i hitlerowskiej agresji — genialny Wódz i Nauczyciel — Józef Stalin.

W ciężkich latach wojny nadzieję wszystkich narodów zduszonych jarzmem hitlerowskiej okupacji był potężny Kraj Rad. Stamtąd przyszło dla naszego narodu ocalenie, wykute ciosami zadawanymi hitlerowcom przez niezwykłą Armię Radziecką i Wojsko Polskie, które Towarzysz Stalin otaczał tak serdeczną opieką.

Dzieło Józefa Stalina zadziwiamy, że ujarzmione od wieków prastare ziemie polskie, nierozdzielnie złączyły się z Ojczyzną i że naród nasz poniosł wysoko i zwycię-

cięsko sztandar budowy nowego życia na drodze walki o socjalizm.

Po raz pierwszy w historii ludzkości twórcami i bohaterami tego nowego życia są teraz — jak stale podkreślał to Józef Stalin — milionowe masy pracujące, robotnicy i chłopci.

Oto dziś bohaterzy i twórcy nowego życia — robotnicy i chłopci, inteligencja pracująca, pracujące kobiety, którym socjalizm przywrócił godność, które walczyły o szczęście swych dzieci, młodzień, której socjalizm otwiera drogę w przyszłość — polskie masy pracujące za swoje przyjmują słowa wypowiedziane dzisiaj na Placu Czerwonym przez Przewodniczącą Rady Ministrów Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, towarzysza Malenkowa, który żegnając na zawsze Józefa Stalina powiedział: „Święty nasz obowiązek polega na tym, by chronić i wzmacniać największą zdobycę narodów — obojętność, demokrację i socjalizm, zacieśniać więzy przyjaźni i solidarności narodów krajów obozu demokratycznego”. Polskie masy pracujące oddając hołd nieśmiertelnemu Budowniczemu epoki wyzwolenia człowieka ślubują:

— że strzec będą jak źrenicy oka zdobycy ludu pracującego, — że jeszcze bar-

dziej umacniać będą serdecznie więzy przyjaźni i solidarności z narodami radzieckimi i z bohaterką Komunistyczną Partią Związku Radzieckiego, — że jeszcze bardziej umacniać będą solidarność z wszystkimi narodami budującymi nowe życie, z wszystkimi walczącymi o pokój, wolność i postęp, ludźmi na całym świecie, z wszystkimi, dla których Stalin i Jego dzieło jest uosobieniem wyzwolenia i szczęśliwego życia, dla których potężny Związek Radziecki i siła i wartość całego obozu pokój i postępu — jest realną gwarancją, że nieśmiertelna sprawa Stalina — jest sprawą zwycięską.

Masy pracujące Polski ślubują, że pod wodzą Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i wiernego ucznia Stalina — towarzysza Bolesława Bieruta — jeszcze twardziej będzie nasz krok ku dalszym zwycięstwom, że jeszcze żarliwiej będzie nasza codzienna praca, jeszcze mocniejsza walka o pokój, jeszcze głębsza miłość naszej Ojczyzny, jeszcze większa troska o jej siłę obronną, o umacnianie niepodległości, że jeszcze większą będzie nasza czujność wobec wrogów i jeszcze pełniejsza jedność narodu w walce o pokój i socjalizm, w której na technieniem będzie nieśmiertelne imię Wielkiego Stalina.

**Przemówienie członka Biura Politycznego
KC PZPR ministra Kontroli Państwowej
Franciszka Józwiaka-Witolda,
wygłoszone w czasie żałobnej manifestacji
ludności Warszawy ku czci Józefa Stalina**

TOWARZYSZE! DRODZY PRZYJACIELE!

W Moskwie, na Placu Czerwonym, pochylili się dzisiaj kirem okryte czerwone sztandary nad trumną największego geniusza naszych czasów, człowieka najbardziej ukochanego przez wszystkich prostych ludzi na świecie — Józefa Stalina.

Pochylają się dziś czerwone, kirem okryte sztandary na całej kuli ziemskiej, oddając hołd Wielkiemu Wodzowi i Nauczycielowi proletariatu światowego.

Pochylają się dziś nasze okryte żałobą sztandary, oddając hołd Wielkiemu Wyzwolicielowi narodów, Człowiekowi, któremu zawdzięczamy wolność naszej Ojczyzny, zjednoczenie z Macierzą prastarych ziem polskich, wyzwolenie z jarzma, ucisku, niewoli i poniżenia.

Na całym świecie, wszędzie, gdzie bije serce proste człowieka, chyla się głowy przed tym, którego nieśmiertelne imię było, jest i na zawsze pozostanie symbolem wolności, sprawiedliwości i pokoju.

W tym dniu łączymy się w uczuciach głębokiego bólu, ale i głębokiej braterskiej solidarności z narodami Związku Radzieckiego. Ból nasz jest wspólny i wspólna jest nasza pewność, że wielka sprawa Stalina — sprawa ko-

munizmu i pokoju — zwycięży.

Okryci żałobą, zwarci — ramie przy ramieniu z narodami radzieckimi — narody krajów demokracji ludowej, ludzie pracy i ludzie pragnący pokoju na całym świecie — oddajemy dziś hołd Wielkiemu Wodzowi Rewolucji, Budowniczemu komunizmu, Chorażemu pokój. Jednocześnie manifestujemy swą nierozdzielność z ideą i solidarnością z bohaterką Komunistyczną Partią Związku Radzieckiego, swą niezłomną wolę walki o realizację idei, którym poświęcone było wielkie, ofiarne życie Józefa Stalina.

Życie Wielkiego Stalina — to nieprzerwane pasmo bohaterstwa, pełne poświęceń, ofiarnej walki o wyzwolenie człowieka, o obalenie przemocy i wyzysku, to wielki wkład w rozwinięcie idei marksizmu - leninizmu.

Wielkie imię Stalina łączy się nierozdzielnie z walką o sprawę proletariatu, z walką o wolność i sprawiedliwość społeczną, z walką o socjalizm i pokój.

Trudno pogodzić się z myślą, że przestało być wielkie, gorące serce Człowieka, którego imię stało się symbolem szczęścia, wolności, pokoju.

Nieśmiertelne imię Stalina jest szczególnie drogą narodowi polskiemu. Nie ma takiego zakątka ziemi polskiej, nie ma takiego miasta, nie ma takiej fabryki, huty czy kopalni, która by nie odczuła serdecznej troski Wielkiego Serca Stalina, wielkiej pomocy naszych braci radzieckich. Nie ma takiej dziedziny życia narodu polskiego, nie ma takiego odcinka pracy i walki naszej Partii, gdzie by nie byli nam pomocne nauki Stalina, rady Stalina, ciepłe i serdeczne słowa Stalina.

Przestało być serce Wielkiego Geniusza Stalina — ale jednym, silnym i potężnym rytmem biją dziś serca milionów prostych ludzi na całym świecie, którzy pochylając swe sztandary ślubują niezłomnie walczyć o zwycięstwo nieśmiertelnej sprawy Stalina.

Przestały patrzeć czujne, orle oczy Stalina — ale orli i ostry jest wzrok wielkiej Partii Lenina — Stalina — Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego. Mocniej zaczęły się ręce wypróbowanego kierownictwa Komitetu Centralnego KPZR i Rządu Radzieckiego. Mocniej zaczęły się pięści proletariatu całego świata, mocniej zwały się wokół sztandaru Stalina narody budujące socjalizm.

Grubo się mylą piraci z Wall Street jeśli przypuszczają, że śmierć Stalina zmniejszy naszą gotowość bojową, naszą czujność, naszą braterską, nierozdzielność jedność.

Stalin nie żyje, ale żyje, walczy i zwyciężać będzie w tej walce wielka Partia Lenina — Stalina. Dwaj największe geniusze naszej epoki — Lenin i Stalin wypłastowali potężną, silną i zwartą jak monolit, zahartowaną jak stal Partię — nauczycielkę i przewodniczkę wszystkich komunistycznych i robotniczych partii. Siła wielkiej Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego jest niezwykła — jak nieśmiertelne są idee wodzów rewolucji proletariackich Lenina — Stalina.

Nieśmiertelne nauki Stalina, nieśmiertelna siła Jego idei oświeca miliony

ludzi i stała się potężną materialną siłą, zdolną zwycięsko kontynuować Jego wielkie dzieło aż do pełnego zwycięstwa wszystkich ludzi pracy.

Gangsterzy amerykańscy niezdolni są nawet zrozumieć w czym tkwi potęgą i nieśmiertelnością Stalina — coż bowiem mogą wiedzieć o nieśmiertelności ci, którzy za życia są już trupami, rozkłada się bowiem i gnije ustrój, któremu służą, umierający jest system, który usiłują uratować od zagłady.

System kapitalistyczny gnije i rozkłada się, ale tym niebezpieczniejsze, tym bardziej groźne i trujące są jego wyziewy, tym bardziej zwyrodniałych i zbrodniczych metod chwytających się kapitalizm w walce przeciwko krajom socjalizmu i pokój. Oto dlaczego trzeba towarzysze wzmoć czujność.

Stalin, geniusz ludzkości, uczył nas, abyśmy byli czujni, abyśmy nigdy nie poddawali się nastrojom samouspokojenia, abyśmy bezlitośnie zwalczali brak czujności — gapistwo.

Zewrżemy jeszcze mocniej nasze szeregi. Zaostrzymy naszą czujność wobec nękających zakusów amerykańskich podżegaczy wojennych, wzmacniać będziemy siłę i gotowość bojową naszego ludowego wojska. Podnosić będziemy obronność naszej ukochanej Ojczyzny. Demaskować i unieszkodliwiać będziemy wrogów i dywersantów, szpiegów i sabotażystów.

Skupieni wokół naszej Partii i naszego Komitetu Centralnego, wokół towarzysza Bieruta, biorąc wzór z wielkiej Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego — będziemy nieustannie pogłębiać i rozszerzać naszą więź z wielomilionowymi masami bezpartyjnych. Kierując narodem, ucząc masy pracujące — będziemy się uczyli od mas, będziemy pilnie przysłuchiwać się głosowi mas — pamięć nauk Stalina, że autorytet i siła partii opiera się na zaufaniu klasy robotniczej, na poparciu partii przez masy bezpartyjne.

TOWARZYSZE!

Skupieni wokół naszej Partii, wokół rządu ludowego, wokół wiernego ucznia Stalina — towarzysza Bolesława Bieruta, my członkowie Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i każdy, komu droga jest sprawa budownictwa socjalizmu i walki o pokój — ślubujemy, że na wieczne czasy zachowamy w pamięci nieśmiertelność Stalina. Wiecznie żywa i głęboka będzie nasza miłość do Wielkiego Przyjaciela narodu polskiego.

Z jego genialnych dzieł czerpać będziemy wiedzę i natchnienie w naszej codziennej pracy i walce.

Umocniać i pogłębiać będziemy braterską, wieczystą przyjaźń narodu polskiego z narodami Związku Radzieckiego.

Uczyć się będziemy czujności i hartu od wielkiej Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego. Jeszcze silniej kochać będziemy naszą sprawę, jeszcze mocniej nienawidzić będziemy naszych wrogów.

Wszystkie swe siły, wszystkie swe zdolności, wszystkie swe myśli i uczucia poświęcimy walce o całkowite zwycięstwo wielkich idei: Marksa — Engelsa — Lenina — Stalina.

Sprawa Stalina jest nieśmiertelna.

Sprawa Stalina zwycięży.

Narody całego świata składają hołd pamięci Józefa Stalina

Bolesna wieść o zgonie Józefa Stalina wstrząsnęła do głębi ludzkością. Doniesienia z różnych krajów wskazują, że narody uświadamiają sobie w pełni fakt, jak ciężką stratą dla całego świata jest śmierć Józefa Stalina. Postępowa ludzkość — głoszą doniesienia ze wszystkich zakątków kuli ziemskiej — zachowa na zawsze w sercu nieśmiertelne imię genialnego Wodz obozu pokój i socjalizmu.

Chiny

Wiadomość o zgonie Wielkiego Wodz mas pracujących całego świata — J. W. Stalina pogrzeżała w smutku cały naród chiński. W kraju ogłoszono powszechną trzydniową żałobę. Flagi państwowe opuszczono do połowy masztu.

Do ambasady radzieckiej w Pekinie udały się niezliczone delegacje, by złożyć wyrazy głębokiego bólu z powodu zgonu najlepszego przyjaciela narodu chińskiego.

Ambasada radziecka odpowiedziała członkowie KC Komunistycznej Partii Chin z Mao Tse-tungiem na czele, jak również wybitni działacze państwowi, polityczni i społeczni Chińskiej Republiki Ludowej.

Pekiński „Dziennik Ludu” w artykule wstępnym z dnia 6 marca br. pisał m. in.: „W pełni zdajemy sobie sprawę, że niewzruszona jedność Chin i Związku Radzieckiego jest niewyczerpanym źródłem wszystkich naszych historycznych zwycięstw. Partia nasza uczy nasz naród, że winien on zawsze iść za przykładem narodu radzieckiego, któremu przewodnił Komunistyczna Partia Związku Radzieckiego, stworzona i wychowana przez Lenina i Stalina.”

NRD

Demokratyczny Berlin wraz z całą Niemiecką Republiką Demokratyczną okryty jest głęboką żałobą. Na gmachach instytucji rządowych, stronicach politycznych, organizacjach społecznych i zakładach pracy, jak również na domach

mieszkalnych wywieszono flagi żałobne. W przedsiębiorstwach i instytucjach odbywały się zebrania dla uczczenia pamięci Józefa Stalina — Wodz światowego ruchu pokój, wielkiego przyjaciela narodu niemieckiego.

Agencja ADN donosi, że wiadomość o zgonie Józefa Stalina przyjęta została także z głębokim bólem przez masy pracujące Niemiec zachodnich. Organ KPD „Volksstimme” w artykule poświęconym Stalinowi pisał m. in.: „Jego życie i dzieło są symbolem realizacji odwiecznych dążeń ludzkości do szczęśliwego życia. Potężne dzieło Stalina ma nieprzemijającą wartość dla ludzkości”.

Węgry

Naród bułgarski odczuł boleśnie zgon Józefa Stalina — wielkiego Wodz i Nauczyciela, genialnego kontynuatora dzieła Lenina, Chorażego światowego obozu pokój. Stołica Bułgarskiej Republiki Ludowej — Sofia, miasta i wsie całego kraju są w głębokiej żałobie. Robotnicy i urzędnicy oraz młodzież szkolna gromadzą się na zebraniach żałobnych, by złożyć hołd świetlanej pamięci Towarzysza Stalina.

6 marca pod przewodnictwem Wytko Czerwenkowa odbyło się posiedzenie żałobne KC Komunistycznej Partii Bułgarii, Rady Ministrów, Prezydium Zgromadzenia Narodowego i Rady Narodowej Frontu Patriotycznego. Na posiedzeniu tym uchwalono odezwe, podkreślającą, że w tych ciężkich dniach naród

bułgarski wzmacnia jeszcze bardziej swą jedność, by zdążyć pewnym krokiem drogą wielkiej Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego — drogą opromienioną geniuszem Towarzysza Stalina. Przewodniczący Rady Ministrów Bułgarskiej Republiki Ludowej Wytko Czerwenkow przesłał depesze kondolencyjne do Rady Ministrów ZSRR.

Rumunia

W piątek prasa rumuńska ukazała się w żałobnej szacie.

W całym kraju odbywały się zebrania poświęcone uczczeniu pamięci Wielkiego Zmarłego. Na domach wywieszono flagi żałobne i portrety Józefa Stalina obramowane czernią. Kondolencje do Moskwy przesyłał Gheorghiu-Dej w imieniu KC Rumuńskiej Partii Robotniczej i Rady Ministrów Rumuńskiej Republiki Ludowej oraz Petru Groza w imieniu Prezydium Wielkiego Zgromadzenia Narodowego.

Węgry

Z najgłębszym smutkiem przyjęły masy pracujące Węgry wieść o śmierci swego wielkiego Przyjaciela i Wyzwoliciele, Wodz całej postępowej ludzkości J. W. Stalina. W poszczególnych zakładach pracy odbywały się zebrania dla złożenia hołdu pamięci Józefa Stalina. Na ulicach Budapesztu zwisają flagi żałobne.

Ramię w ramię z narodem wielkiego Związku Radzieckiego — pisze dziennik „Szabad Nep” — stoi przed trumną Stalina cały naród węgierski. Na przetrzeźniony cały historię naszego narodu nie było ani jednego człowieka, który uczyniłby dlań tak wiele, jak Stalin, który by z taką

(Dokończenie na str. 5)

Sprawa pokoju jest niezwyciężona

Imię Wielkiego Stalina związane jest nierozdzielnie z największą dla całej ludzkości, najdroższą sercu każdego z nas sprawą pokoju.

„Stalin es la Paz” — „Stalin to pokój”. Tak napisali przed 4 laty brazylijscy bojownicy o pokój na jednej z niedostępnych skał swej ojczyzny, stawiając w ten sposób Wielkiemu Wodzowi postępowej ludzkości najpiękniejszy pomnik, jaki wnieść można człowiekowi.

Zródła wojen

Nauka marksistowska, twórczo rozwinięta przez Lenina i Stalina, udowodniła niezbicie, że wojny są zjawiskiem historycznym, że pojawiły się one na określonym szczeblu rozwoju społeczeństwa — wraz z powstaniem własności prywatnej, że związane są z ustrojem klasowym, a w ustroju kapitalistycznym i zwłaszcza w jego ostatnim, gnijącym stadium — imperializmie, przybierają szczególnie krwawy i powszechny charakter. Podstawowe ekonomiczne prawo współczesnego kapitalizmu, odkryte przez Stalina, prawo kapitalizmu, u którego podstaw leży „zapewnienie maksymalnego zysku kapitalistycznego”, tłumaczy aż nadto słusność powyższej tezy.

„Właśnie konieczność uzyskania maksymalnych zysków — pisał Stalin w swej epokowej pracy o „Ekonomicznych problemach socjalizmu w ZSRR” — pcha kapitalizm monopolistyczny do takich ryzykownych kroków, jak użyczenie i systematyczne ograniczanie kolonii i innych zafalowanych krajów, jak przekształcenie szeregu niezależnych krajów w kraje zależne, organizowanie nowych wojen, będących dla wodzirejów współczesnego kapitalizmu najlepszym „businesssem” dla uzyskania maksymalnych zysków i wreszcie próby zdobycia ekonomicznego panowania nad światem.”

Tak jak kapitalizm przez samą swą naturę związany jest z pogonią za rynkami zbytu, za źródłami surowców, z próbami nowego podziału świata, a więc z wojną — tak socjalizm jest wprost nieodłączny od pokoju. Dla ustroju, w którym zniesiona została własność prywatna środków produkcji dla ustroju, który nie zna klasy wyzyskiwawcy, a więc tej klasy, która jest zainteresowana w rozpamiętywaniu wojen, dla ustroju, którego podstawową treścią i podstawowym prawem jest „zapewnienie maksymalnego zaspokożenia stale rosnących materialnych i kulturalnych potrzeb całego społeczeństwa w drodze nieprzerwanego wzrostu i doskonalenia produkcji socjalistycznej na bazie najwyższej techniki” — dla takiego ustroju najbardziej życiową siłą jest właśnie pokój.

Nic też dziwnego, że umocnienie i utrwalenie pokoju jest głównym celem i nieodmiennym zadaniem polityki zagranicznej Związku Radzieckiego, co z taką siłą podkreślał wielokrotnie Stalin.

Stalin wytycza perspektywę pokoju

Już Lenin udowodnił, iż istnieje możliwość pokojowego współistnienia państw o różnych ustrojach gospodarczo-społecznych. Stalin rozwinął tę lenińską tezę i po wielokroć demaskował kłamstwa burżuazyjnej propagandy, pomawiającej Związek Radziecki o rzekomą ingerencję w stosunki wewnętrzne państw kapitalistycznych i usługującą dowieść, że pokojowe współistnienie różnych systemów jest niemożliwe.

„W dalszym ciągu wierzę — mówił On jeszcze na trzy miesiące przed swym zgonem, 21 grudnia 1952 roku w wywiadzie udzielonym korespondentowi „New York Times” — że wojny między Stanami Zjednoczonymi Ameryki a Związkiem Radzieckim nie można uważać za nieuniknioną, że nasze kraje mogą równie dobrze żyć w pokoju.”

Teza o możliwości pokojowego współistnienia dwóch obozów wydawała się z początku niektórym niektórym nieprawdopodobna. Czyż nie musi dojść do zbrojnego starcia między tak różnymi ustrojami — pytali — czyż podstawową sprzecznością współczesności nie jest właśnie sprzeczność między obozem socjalizmu i kapitalizmem?

Istotnie podstawową sprzecznością naszych czasów jest sprzeczność między socjalizmem i kapitalizmem — ale samo istnienie dwóch różnych ustrojów nie jest przyczyną wojen. Przyczyną wojen jest imperializm.

Czy nie jest faktem, że nawet wówczas, gdy świat nie był jeszcze podzielony na oboz imperialistyczny i oboz socjalistyczny, ludzkością wstrząsały co pewien czas krwawe wojny? Czyż nie jest faktem, że pierwsza wojna światowa, która pociągnęła za sobą hekatombę ofiar i olbrzymie straty materialne, rozpoczęła się i trwała — pomimo, iż świat ówczesny był całkowicie pod władzą kapitału oraz, że nie istniał oboz socjalistyczny?

Istnienie obozu pokoju i socjalizmu, jego siła i potęga utrudniała właśnie imperialistom bezkarnie wywoływanie wojen, hamuje ich napastnicze zapędy i wzmacnia sprawę pokoju. „Nie można zaprzeczyć, że nawet sam fakt istnienia „państwa bolszewickiego” — mówił Stalin w dziesiątej rocznicy Rewolucji Październikowej — nakłada uderzenie siłom reakcji, ułatwiając klasom uciskanym walkę o swe wyzwolenie.”

Jakże aktualne są te słowa dzisiaj, gdy Związek Radziecki stał się potężnym pokojowym mocarstwem, gdy wraz z nim sprawy pokoju strzegą setki milionów ludzi zamieszkujących kraje obozu socjalizmu od Złotego Morza do Łaby. Stale rosnąca siła obozu socjalizmu pomnaża niesłychanie możliwości zwycięstwa nad wojenną polityką imperializmu, a dodatkowym czynnikiem — na skalę światową — jest tu świadomy i zorganizowany ruch obrońców pokoju, ogarniający olbrzymie masy we wszystkich krajach — masy ludzi, które nie chcą być młodymi żołnierzami w nowej wojnie, przygotowywanej przez imperializm.

Jeżeli — jak powiedzieliśmy wyżej — nie fakt istnienia państw o różnych ustrojach, ale imperializm jest główną przyczyną wojen — to staje się samo przez się zrozumiałe, że każde nowe zwycięstwo obozu pokoju i postępu, każdy przyrost siły ekonomicznej i politycznej w krajach budujących socjalizm zmniejsza niebezpieczeństwo wojny i zwiększa szanse zachowania pokoju. Dlatego też każda tona stali z naszych nowych hut, każda nowa spółdzielnia produkcyjna, każdy nowy dom mieszkalny — to nie tylko umocnienie bazy naszego dobrobytu i dostatku, ale zarazem nasz realny wkład w ogólnoswiatowe dzieło utrwalenia pokoju.

Pokój będzie zachowany!

Naukowy socjalizm odkrył prawidłowość rozwoju społecznego, ale przestrzega jednocześnie zawsze przed utożsamianiem prawidłowości z automatyzmem. Aktywna walka mas jest nieodzownym elementem postępu. Aktywna walka jest także nieodzownym warunkiem zwycięstwa pokoju.

„Pokój będzie zachowany i utrwalony, jeżeli narody ujmą w swe ręce sprawę zachowania pokoju i będą broniły jej do końca — mówił Wielki Stalin w rozmowie z korespondentem „Prawdy”, przeprowadzonej przed dwoma laty. Wojna może stać się nieuniknioną, jeżeli podlegaczom

wojennym uda się omdoczyć się kłamstwom masy ludowej, oszukać je i wciągnąć je do nowej wojny światowej.”

Te słowa Stalina są nadal niezawodnym drogowskazem całej walczącej o pokój ludzkości.

Przemawiając w dniu wczorajszym na żałobnym wiecu w Moskwie oświadczył obecny Przewodniczący Rady Ministrów ZSRR — G. M. Malenkov:

„Polityka zagraniczna państwa radzieckiego — polityka pokoju i przyjaźni między narodami jest decydującą przeszkodą na drodze do rozpętania nowej wojny i odpowiada najżywniejszym interesom wszystkich narodów. Związek Radziecki niezmiennie występował i występuje w obronie pokoju światowego, albowiem jego interesy są nieodłączne od sprawy pokoju na całym świecie.

Związek Radziecki prowadzi i prowadzi konsekwentnie politykę utrzymania i utrwalenia pokoju, politykę walki przeciwko przygotowaniu i

rozpętywaniu nowej wojny, politykę współpracy międzynarodowej i rozwijania stosunków gospodarczych ze wszystkimi krajami, politykę opartą na tezie lenińsko-stalinowskiej o możliwości długotrwałego współistnienia i pokojowej rywalizacji dwóch różnych systemów — kapitalistycznego i socjalistycznego.”

Na straży światowego pokoju stoi zbudowany przez Lenina i Stalina Związek Radziecki, potężny bastion demokracji i socjalizmu. Wypełniając testament Stalina, przywódcy Kraju Rad, ze wzmożoną siłą, kontynuują walkę o pokój. Potęgą ZSRR, jednoś moralno — polityczną jego obywateli, niezachwiana zawartość Partii Lenina i Stalina dodają otuchy wszystkim uczciwym ludziom na świecie i umacniają w nich wiarę w ostateczne zwycięstwo sprawy, która jest wspólna całemu człowieczeństwu — sprawy pokoju.

Zygmunt Szymański

Stalin — twórca socjalistycznego mocarstwa

„Olbrzymią opoką wznosi się nasz kraj, otoczony oceanem państw burżuazyjnych. Fala za falą uderza weń, grożąc zatopieniem i zniszczeniem. A opoka wciąż stoi niezachwiana. Na czym polega jego siła? Nie tylko na tym, że kraj nasz opiera się na sojuszu robotników i chłopów, że jest uosobieniem związku wolnych narodowości, że broni go potężna dłoń Armii Czerwonej i Floty Czerwonej. Potęgą naszego kraju, jego moc, jego trwałość polega na tym, że cieszy się on głęboką sympatią i niewzruszonym poparciem w sercach robotników i chłopów całego świata...”

(STALIN)

Słowa te, wypowiedziane bezpośrednio po śmierci Lenina, 26 stycznia 1924 roku, słowa tchnące spokojem i wiarą w przyszłość — o ileż bardziej jeszcze prawdziwe są dziś!

W ciągu tych niespełna 30 lat Kraj Rad, silny wówczas rewolucyjną świadomością swego ludu, silny kierownictwem Partii Bolszewickiej, ale słaby jeszcze i zafalany gospodarczo — stał się największą, w świecie, rosnącą w tempie niespotykanym, wielkoprzemysłową potęgą. W ciągu tych niespełna 30 lat w Kraju Rad wyrosła i okrzepła Partia Lenina i Stalina, wyrosły wielomilionowe kadry ludzi, oddanych wielkiej idei socjalizmu, wychowanych przez przodującą naukę marksizmu — leninizmu, wysoce kwalifikowanych, utalentowanych, twórczych. W ciągu tych niespełna 30 lat oboz pokoju i socjalizmu po większy się czterokrotnie: sztandar socjalizmu wznosi się nad Chinami Ludowymi, nad krajami demokracji ludowej w Europie, nad Niemiecką Republiką Demokratyczną.

Jeśli w latach, o których mówił w 1924 r. Stalin, opoka socjalizmu stała niezachwiana wśród oceanu państw burżuazyjnych, to dziś tym większą jest pewność, że niezwyciężony jest kraj, który budował Stalin, niezwyciężony jest socjalizm, który urzeczywistnił i pchnął na nowo tory Stalin.

Kraj, który budował Stalin... Trudne były początki tego kraju. Tak trudne, że przez wiele lat wrogowie i ludzie małoduszni przepowiadali jego rychły koniec, głosili, że utrzymanie się dyktatury proletariatu i plany przekształcenia rolniczej Rosji w kraj nowoczesnego i potężnego przemysłu — to „szaleństwo”.

Jeszcze przed Rewolucją i w okresie Rewolucji agenci burżuazji, trockiści i bucharinowcy twierdzili, że zbudowanie socjalizmu w jednym kraju jest niemożliwe, usiłowali uzależnić politykę Partii wyłącznie od rewolucji proletariackiej na zachodzie. Na VI Zjeździe Partii, w r. 1917, Stalin powiedział:

„Nie jest wykluczona możliwość, że właśnie Rosja będzie krajem, któ-

ry utworzy drogę do socjalizmu... Należy odrzucić przestarzały pogląd, jakoby tylko Europa mogła nam wskazać drogę. Istnieje marksizm dogmatyczny i marksizm twórczy. Ja stoję na gruncie tego ostatniego”.

Gdy zwyciężyła Rewolucja Październikowa, gdy zaczęło się budownictwo socjalizmu, ustroju sprawiedliwości społecznej — przed Partią stało zadanie, zdawałoby się, na miarę wielu pokoleń, zadanie zbudowania na olbrzymich terenach ZSRR wielkiego przemysłu. Przez długie lata ofiarnej, wyjątkowej pracy wiedzie droga od pierwszego, lenińskiego planu elektryfikacji kraju, poprzez stalinowskie plany pięcioletnie do dzisiejszej potęgi ZSRR. Walka o zwycięstwo socjalizmu była jednoznaczna z walką o uprzemysłowanie kraju, które przeprowadzała Partia z inicjatywy Stalina pod kierownictwem Stalina.

„Przekształć nasz kraj z rolniczego w przemysłowy, który by mógł wytworzać niezbędne urządzenia techniczne o własnych siłach — oto na czym polega istota, podstawa naszej llni generalnej”.

wskazywał Stalin na XIV Zjeździe Partii, w r. 1925.

Dziś ta stalinowska teza wydaje się wszystkim jasna i oczywista — to ta przecież polityka zdała egzamin na polach bitew od Moskwy do Berlina w latach 1941—1945, to ta polityka święci triumfy dziś, gdy naród radziecki osiągnął powszechny i ciągły rosnący dobrobyt. Ale w latach, gdy zaczął ją realizować Stalin, tej jedynie słusznej polityce przeciwstawiała się nie rozgromiona jeszcze wówczas grupa Ziniewieva — Kamieniewa, dowodząc, że ZSRR jest zbyt słaby, by podjąć tak wielkie zadania, że powinien pozostać krajem rolniczym. Cóż by się stało, gdyby Stalin nie zwyciężył tego „programu”? Zafalanie gospodarcze ZSRR byłoby utrwalone, a w konsekwencji kraj stałby się obiektem napadów imperialistów niezdolnym do obrony — klęską zaś

ZSRR byłaby klęska socjalizmu i postępu na całym świecie, klęska ludzkości i powstrzymaniem jej marszu na przód.

Stalinowska walka o uprzedzenie i kolektywizację, to znaczy walka o stworzenie tej potęgi, którą dziś jest Związek Radziecki — była więc walką o istnienie Związku Radzieckiego, o istnienie socjalizmu w ogóle.

Wielokrotnie podkreślał to Stalin, nie tylko po to, by zważyć tak zwaną „opozycję” i udowodnić, jak kontrrewolucyjna jest istota jej programu, lecz również by wytłumaczyć masom, dlaczego muszą one ponosić ofiary. W roku 1931 Stalin powiedział:

„Zapytuję czasem, czy nie można nieco zwolnić tempa, nieco powstrzymać ruchu. Nie, nie można, towarzyste. Nie można zwalniać tempa... Zwolnić tempo — znaczy to pozostać w tyle. A ci, co pozostają w tyle, są biali. Ale my nie chcemy być biali. Nie, nie chcemy!”

Pozostaliśmy w tyle za przodującymi krajami o 50 do 100 lat. Musimy przebiec tę odległość w ciągu 10 lat. Albo tego dokonamy, albo zostaniemy zgniecieni...”

Słowa te były wypowiedziane w r. 1931. 10 lat później napadł na Związek Radziecki faszystyczny hitlerowski, finansowany i zachęcany do rozprawienia się z państwem socjalizmu przez międzynarodowy kapitał. I oto okazało się, jak przewidujące były słowa Stalina, jak słuszna, jedynie słuszna była droga, którą pod jego kierownictwem szedł Związek Radziecki.

Stalinowska polityka uprzedzenia i kolektywizacji kraju, wychowanie przez partię Lenina-Stalina pokolenia ludzi głęboko patriotycznych, a jednocześnie głęboko międzynarodowosocjalistycznych, wreszcie stalinowska strategia wojskowa uratowały przed zalewem faszystów nie tylko ZSRR, lecz całą ludzkość, umożliwiły narodowi wschodniej i południowej Europy wyzwolenie się z faszystów, a zarazem spod ucisku rodzimej burżuazji.

Stalin i Partia, kierowana przez Stalina, Stalin i ludzie, którzy od dziesięcioleci z nim współpracowali i współdziałali Stalin i ludzie, których On wychował — są organizatorami wielkich zwycięstw kraju socjalizmu również i teraz, w okresie powojennym, gdy ZSRR idzie naprzód do komunizmu krokami olbrzymia.

Na XIX Zjeździe Partii, który zadziwił świat ogłoszonymi wynikami i dalszymi planami radzieckiej gospodar-

ki, mógł stwierdzić towarzysz Malenkov:

„Sukcesy, osiągnięte we wszystkich gałęziach gospodarki narodowej, doprowadziły do dalszego wzrostu materialnego i kulturalnego poziomu życia społeczeństwa radzieckiego. Jest to najzupełniej zgodne z prawami rozwoju, inaczej być nie mogło, ponieważ w naszym kraju celem rozwoju produkcji socjalistycznej jest zapewnienie maksymalnego zaspokożenia stale rosnących materialnych i kulturalnych potrzeb społeczeństwa.”

ZSRR jest jedynym w świecie krajem, gdzie realizowane są na wielką skalę plany przekształcenia przyrody, gdzie energia atomowa i inne wielkie zdobycze nauki i techniki służą wznoszeniu epokowych budowli komunizmu, zmianie biegu rzek, tworzeniu nowych mórz, zmianie klimatu, utrzymaniu ogromnych połaci kraju, większych często od jednego państwa, przemianach pustyni w kwitnące sady i pola. Marzenia całych pokoleń, marzenia o tym, że człowiek stanie się panem przyrody, stają się dziś rzeczywistością dzięki Stalinowi, dzięki jego partii. Ogłoszenie ostatniej pracy Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR”, pracy, w której Stalin wytyczył drogę stopniowego przejścia od socjalizmu do komunizmu, nastąpiło w czasie, gdy naród radziecki już wkracza na tę jasną drogę. Drogę, która wskazuje cel ludzkości.

Na czym polega siła państwa radzieckiego, siła, która jest nadzieją i wiarą wszystkich ludzi pragnących pokoju, szczęścia i sprawiedliwości?

Stalin powiedział:

„...Ustrój radziecki okazał się nie tylko najlepszą formą organizacji ekonomicznego i kulturalnego rozwoju kraju w okresie budownictwa pokojowego, ale i najlepszą formą mobilizacji wszystkich sił narodu dla odparcia wroga w okresie wojennym. Ustrój socjalistyczny, zrodzony przez Rewolucję Październikową, dał naszemu narodowi i naszej armii wielką i niezwyciężoną siłę.”

Serca i umysły setek milionów ludzi — wszystkich uczciwych ludzi świata — długo nie otrząsną się z bólu z powodu Jego śmierci, śmierci Stalina.

Ale dzieło Stalina żyje i będzie wiecznie żyło. Dzieło Stalina — to ZSRR, kraj, który jest „opoką niezachwianą” — potężne mocarstwo socjalistyczne. Jego dzieło — to Partia, którą tworzył wraz z Leninem, Partia zahartowana w bojach, Partia, która będzie prowadziła Kraj Rad — gwiazdę przewodnią całej postępowej ludzkości — do dalszych zwycięstw.

Ed. W.

Fot. CAF
Pomnik J. W. Stalina nad Wołżańsko - Dońskim Kanałem Żeglownym im. W. I. Lenina.

Narody całego świata składają hołd pamięci Józefa Stalina

(Dokończenie ze str. 3)

trochę pomagali naszym krajowi w latach najcięższych prób i z taką miłością hodowali pędy nowego życia Węgier. Przyszłoby Ci, Towarzyszu Stalin, że będziemy zawsze Twymi wiernymi żołnierzami, ofiarnymi synami naszej umiłowanej ojczyzny, którą wyzwoliłeś i której udzieliłeś pomocy, nieugiętymi bojownikami wielkiej sprawy pokoju, internacjonalizmu proletariackiego, komunizmu.

Albania

Naród albański dowiedział się o śmierci Józefa Stalina z uczuciem najgłębszego bólu. W całym kraju ogłoszono żałobę narodową. Po nadzwyczajnym posiedzeniu KC Albańskiej Partii Pracy, Rady Ministrów i Prezydium Zgromadzenia Narodowego opublikowano oświadczenie, stwierdzające, że zgon Józefa Stalina

Otwarcie wystawy architektury Polskiego Ludu

W dniu 8 bm. w Warszawie w gmachu „Zachęty” otwarta została I Powszechna Wystawa Architektury Polskiego Ludu.

Przed otwarciem wystawy, wobec licznie zgromadzonych architektów i zaproszonych gości odczytany został tekst depechy do architektów radzieckich od członków Stowarzyszenia Architektów Polskich w związku ze zgonem Józefa Stalina. Minutą ciszy uczcili zebrań pamięć Wielkiego Wodza postępowej ludzkości.

Na wystawie składającej się z 3 działów — współczesnego, historycznego i młodzieżowego, zgromadzono około tysiąca planów, rysunków i fotografii oraz kilkadziesiąt makiet, obrazujących dorobek naszych architektów.

Wystawa czynna będzie do połowy kwietnia br.

na jest ogromnym nieszczęściem, zarówno dla bratniego narodu radzieckiego i całej miłującej pokój ludzkości, jak i dla narodu albańskiego. Przy pomnikach Józefa Stalina wystawiono warty honorowe.

Korea

Z Phenianu donoszą, że naród koreański dowiedział się z niezmiernym bólem o zgonie Józefa Stalina, wielkiego Wodza postępowej ludzkości, współbojownika Lenina i kontynuatora jego nieśmiertelnego dzieła. Phenian oraz inne miasta i wsie Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej pograżone są w głębokiej żałobie.

W dziennikach koreańskich ukazało się oświadczenie gabinetu ministrów Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej.

Naród koreański ożywiony jest nieugiętą wolą jeszcze większego zespolenia się wokół Partii Pracy i rządu Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej, zdecydowany jest wznieść jeszcze wyżej sztandar Lenina — Stalina.

Włochy

Od piątku rano naród włoski manifestuje swe uczucia najgłębszego żalu z powodu śmierci Józefa Stalina. Setki delegacji odwiedziły ambasadę ZSRR w Rzymie dla złożenia kondolencji. W licznych fabrykach przerwano na pewien czas pracę na znak żałoby włoskiego ludu pracującego.

We wszystkich miastach i wsiach Włoch odbywają się zebrania żałobne.

W izbie posłów przemówił Palmiro Togliatti. Stwierdził on, że śmierć Stalina jest ciosem dla ludzkości. Imieniem Stalina nazwana zostanie cała epoka.

Francja

Wstrząsająca wieść o śmierci Józefa Stalina obiegła lotem błyskawicy Paryż i całą Francję, wywołując uczucia głębokiego żalu w masach

pracujących i najszerzych warstwach postępowego społeczeństwa francuskiego.

Sekretarz Komunistycznej Partii Francji — Jacques Duclos ogłosił wiadomość o śmierci Wielkiego Stalina w piątek rano na krajowej konferencji partii w Gennevilliers. Wszyscy delegaci, stojąc w słuchali przemówienia Duclos w głębokim milczeniu, przerywanym nlektedy szlochem. Zakłócił życie największy człowiek naszej epoki — powiedział m. in. Duclos. Niezmierzający ból przepełnia nam serce, ból będący miarą miłości, jaką darzyliśmy Stalina.

Anglia

Do ambasady radzieckiej w Londynie, nad którą powiewa flaga ZSRR spowita krepą, przybywa setki ludzi, aby złożyć kondolencje narodowi radzieckiemu z powodu zgonu J. W. Stalina. Ambasadę odwiedzili m. in. przedstawiciele rządu brytyjskiego i członkowie korpusu dyplomatycznego. Przybywają też często prości ludzie, nieraz z dziećmi na ręku, by uczcić pamięć wielkiego bojownika o szczęście ludzkości.

Dziekan katedry w Canterbury Hewlett Johnson ogłosił oświadczenie, w którym stwierdza: „Umarł Stalin. Opuszczył nas wielki człowiek. Imię Stalina wejdzie do historii na równi z imionami Marksa, Engelsa i Lenina.

Indie

Od rana 6 marca, skoro tylko bolesna wieść o zgonie Józefa Stalina dotarła do Indii, przedstawiciele najrozmaitszych warstw ludności Delhi i innych miast podążyli niekończącym się potokiem do gmachu ambasady radzieckiej, aby wyrazić głęboki smutek i współczucie z powodu zgonu najlepszego Przyjaciela całej postępowej ludzkości — Józefa Stalina. Posiedzenie parlamentu w dniu 6 marca rozpoczęło się przemówieniem premiera Nehru, który w imieniu rządu Indii dał wyraz głębokiemu bólowi. Po-

wołanie, reprezentujący wszystkie stronnictwa polityczne Indii, wstali z miejsc i w głębokim milczeniu uczcili pamięć Wielkiego Przyjaciela narodu hinduskiego. W związku ze zgonem Józefa Stalina parlament przerwał obrady. Na gmachach instytucji państwowych w Delhi flagi państwowe opuszczono do połowy masztu. W wielu miastach Indii odbyły się wiece żałobne.

USA

Dziennik „New York Daily Worker” w artykule wstępnym, poświęconym pamięci Stalina, pisze m. in.: „Ludzkość straciła największego człowieka naszych czasów. Smutek przepełnia serca setek milionów we wszystkich zakątkach świata. Stalin zwiastował jutrenkę nowej ery — ery pokoju, demokracji i socjalizmu. Pod Stalingradem Stalin ocalił przed faszyzmem hitlerowskim nie tylko Związek Radziecki, lecz również Stany Zjednoczone i cały świat. Głosił on wielką ideę pokojowego współżycia różnych systemów społecznych. Światowy obóz pokoju, któremu przewodził Stalin, jest już dziś silniejszy od obozu wojny. Tacy ludzie, jak Józef Stalin, zapewniają rozwój ludzkości w przyszłości.”

Gogolewski i Szymkowiak przeciw Kolejarzowi

(Od własnego korespondenta)

Już w nadchodzącą niedzielę, 15 bm. wyjdą na boisko tysiące piłkarzy wszystkich klas. Przez długie miesiące będziemy znów emocjonować się mistrzostwami meczami, będziemy przeżywać zmienne koleje losu naszych pupiłków.

Jedynym reprezentantem Poznania w I lidze trafią już w niedzielę na groźnego rywala. Kolejarze składają bowiem wizytę w Warszawie finalście Pucharu Polski drużynie CWKS.

Jak wiadomo — po zakończeniu sezonu — w zespole wojskowym nastąpiły duże zmiany, związane z odejściem czołowych zawodników „do cywila”.

Kibiców poznańskiego Kolejarza interesuje zapewne, jakie to zmiany zaszły i w jakim składzie zagrą wojskowi w tegorocznym sezonie.

A więc w bramce miejsce Stefaniusza zajmie reprezentant Polski Szymkowiak z chorzowskiej Unii, mając w rezerwie b. gracza poznańskiego Kolejarza Rosińskiego.

W obronie z tercetu Budziński — Korynt — Sobkowiak pozostał tylko ten pierwszy. Na pozycji stopera zagra Orłowski obok obrońcy Wójcika. Pomoc wystąpi w starciu, wypróbowanym zestawieniu — Bielek i Wietorek.

Najwięcej zmian widać w ataku wojskowych. Ubył z niego Bretter, Głajcar, Olejnik, Kokot, Janeczka i Górski, który zakończył karierę zawodnika i poświęcił się całkowicie szkoleniu młodzieży.

Nowy skład kwintetu ofensywnego CWKS będzie wyglądał następująco:

Sasiadek, Szymborski, Gogolewski, Cehelik i Jerominek. Nowe twarze — to trzech ostatnich graczy. Gogolewski jest nam dobrze znany jako niebezpieczny strzelec poznańskiego Kolejarza i o nim nie trzeba wiele pisać poznańskiej publiczności. Cehelik jest młodym talentowanym piłkarzem, który w ub. roku reprezentował Polskę na meczu z CSR w Łodzi, a Jerominek to b. gracz Ognia Bytom. Wyróżniał się on szybkością i dużą zdolnością strzałową.

Wojskowi są dobrej myśli i w progu sezonu piłkarskiego. W rozmowach z nami nie tają jednak, że niedzielny mecz mimo afortu własnego boiska będzie dla nich bardzo ciężki. W Warszawie kolejarze poznańscy cieszą się dobrą opinią, jako zespół bojowy, szybki i niezwykle bramkostrzelny. Poziom drużyny poznańskiej podniósł jeszcze — według opinii kierownictwa CWKS — powrót do macierzystego klubu Sobkowiaka i Wójcickowskiego, których wartość poznano podczas pobytu obydwu poznańców w zespole CWKS.

Niedzielną wizytę poznańskich kolejarzy wywołała w Warszawie wielkie zainteresowanie. Czy poznaniacy nie sprawią zawodu, przekonamy się już za kilka dni na stadionie Wojska Polskiego.

Ofiarna praca kobiet w wielu spółdzielniach produkcyjnych przyczynia się do rozwoju wielkopolskiej wsi

Udział kobiet w pracach hodowlanych, w organizowaniu na większą skalę hodowli drobiu i trzody ma wpływ na rozwój gospodarczy każdej spółdzielni. Jako przykład może służyć spółdzielnia w Lulinie, powiat obornicki, gdzie kobiety wykonały 53% dniówek obrachunkowych w ciągu ubiegłego roku. Pozwoliło to spółdzielni na wprowadzenie do uprawy lnu na 23 hektarach, rozszerzenie uprawy buraka cukrowego i rzepaka.

Czołową przodownicą pracy tej spółdzielni, Franciszka Mielcarek, jako członkini brygady polowej, w nliczym nie ustępowała w pracy mężczyznom, wypracowując w roku ubiegłym ponad 400 dniówek obrachunkowych. W Lulinie na 62 członków spółdzielni, w okresie nasilenia robót polnych wychodzi do pracy 50 kobiet. Przewodzącą z nich, a mianowicie: Marię Karpich, prowadzącą fermę drobiową, oborową Marię Nowicką, Weronikę Dolata — wypracowując również od 300 do 350 dniówek obrachunkowych.

Przykład właściwego stosunku do gospodarstwa zespolowego daje 62-letnia Ma-

ria Rączkowiakowa ze spółdzielni w Tarnowie, powiat obornicki, odznaczona srebrnym krzyżem zasługi. Pracuje ona stale w chlewni spółdzielczej.

Józefa Paluszkiwiczowa z Mącznik w powiecie średzkim daje przykład jak można pogodzić pracę w spółdzielni z opieką nad pięciorcem dzieci. Wypracowała ona w roku ubiegłym 265 dniówek, mobilizując równocześnie inne kobiety do zorganizowania brygady polowej. Magazynierem w tej samej spółdzielni, spełniającym dobrze swoje zadanie, jest 65-letnia Józefa Bittner.

Anastazja Nowakowa ze spółdzielni w Zielnikach, powiatu średzkiego, odznaczona została ostatnio za swą wydatną pracę zawodową i społeczną odznaką „przodownika pracy”. Ciężką miała przeszłość ob. Nowakowa, kiedy pracować musiała ponad siły u obszarnika. Polska Ludowa dała jej możliwość zdobycia wiedzy fachowej oraz możliwość wykształcenia dzieci. Dlatego pracuje z zapałem, dbając o dobro spółdzielni. (tpc)

GŁOS SPORTOWY

Dwa zwycięstwa Czechosłowacji na hokejowych mistrzostwach świata

Mistrzostwa hokejowe świata rozgrywane w Szwajcarii: zgromadziły bardzo znaczącą ilość uczestników. Przewidywany udział w tej imprezie zespołu Polski nie doszedł do skutku. Reprezentacje Kanady i Ameryki, wobec niewłaściwego zachowania się na igrzyskach olimpijskich, niechętnie widziane przez społeczeństwo Europy, z udziału zrezygnowały. Norwegowie wybrali się na turniej z reprezentacją ZSRR.

Mistrzostwa odbywają się w dwóch grupach. W Bazylei Czechosłowacja przekonywająco pokonała zespół Niemiec zachodnich 11:2 (4:1, 5:0, 2:1). Szwecja zwyciężyła Szwajcarię 9:2 (2:1, 5:1, 2:0). W grupie „B” Anglia pokonała zespół II Szwajcarii 3:1 (0:1, 1:0, 2:0). Włochy nadspodziewanie pokonały Austrię w Zurychu 9:5 (3:1, 4:3, 2:1).

Ogólnopolskie mistrzostwa Budowlanych

Mistrzostwa Polski w pływaniu Zrzeszenia Sportowego Budowlani odbędą się w Poznaniu na pływalni przy ul. Wroneckiej w dniach 13, 14 i 15 bm.

Zapowiadany jest przyjazd silnej reprezentacji pływaków śląskich. (x)

O Puchar Polski w koszykówce

Do rozgrywek O Puchar Polski w koszykówce drużyn męskich i żeńskich termin zgłoszenia mistrzów powiatów i miast upływa 1 kwietnia. W zawodach na szczeblu miejskim nie biorą udziału drużyny, które zostały zaliczone do klasy wojewódzkiej; zespoły te zostaną dopuszczone do walk dopiero na szczeblu wojewódzkim.

Do klasy wojewódzkiej zaliczone zostały męskie i żeńskie zespoły poszczególnych miast. Najliczniej reprezentowane są drużyny Kolejarzy — mianowicie: 5 zespołów Kolejarza z Poznania, Ostrowa i Rawicza (męskie i żeńskie), oraz reprezentacje męskie z Leszna i Rawicza. Ponadto do klasy wojewódzkiej wchodzi w zespołach męskich i żeńskich — zrzeszenia AZS-AM, Gwardia (Pz) oraz Stal (ZISPO).

Gnieźnieńska i poznańska Spółnia mają zaliczone zespoły tylko w grupie mężczyzn. (p)

Drugi mecz wygrała Czechosłowacja w Bazylei z Szwajcarią 9:4 (4:0, 3:1, 2:3). Nasi pobratymcy, mimo szalonego dopingu drużyny gospodarzy, nie załamali się, prowadząc grę na wysokim poziomie. Szwecja wygrała spotkanie z Niemcami zachodnimi 8:6. Austria walcząca w grupie „B” zwyciężyła Holandię 5:3, a Szwajcarię „B” — Francję 7:1. (x)

Trzy dni boks o mistrzostwo województwa

Do indywidualnych mistrzostw okręgu poznańskiego w boksie na 100 zgłoszonych zawodników dopuszczono do walk 75 pięściarzy, reprezentujących 13 kół. Najliczniej wystawili do mistrzostw swych zawodników Stal (Pz) — 16, Kolejarz (P) i Budowlani (P) po 9 oraz Spółnia (Pz-Rat.) i Gwardia (P) — po 7.

Z 24 walk stoczonych w pierwszym dniu zawodów za ledwie kilka było na odpowiednim poziomie. W toku walk wielu pięściarzy, w tym również z prowincji (zwłaszcza z Ostrowa), wykazało doskonałe zadatki na dobrych pięściarzy.

Dalszy ciąg rozgrywek odbędzie się 10 bm. o godz. 16 w hali nr 2 MTP przy ul. Rokossowskiego. W dniu tym urzemy 17 walk, od wagi lekkiej do ciężkiej. Walki półfinałowe rozpoczną się 14 bm. o godz. 18, a finałowe w niedzielę o godz. 11. (p)

Rozstrzygający mecz Gwardia — Unia

Dzisiaj na boisku przy ul. Rolnej o godz. 15.30 rozegrane zostanie decydujące spotkanie o wejście do poznańskiej ligi międzywojewódzkiej między poznańską Gwardią a Unią z Mosiny. Zwycięzca spotkania walczący będzie w najbliższą niedzielę z Kolejarzem w Gorzowie. Pierwszy mecz zakończył się wynikiem remisowym 3:3. (p)

Pracownicy poszukiwani

Głównego księgowego - bilansistę oraz kierownika technicznego zatrudni natychmiast Dyrekcja Powiat. Zakładu Mleczarskiego w Zgorzelcu woj. wrocławskie. Warunki płacy w/g obowiązujących grup, mieszkanie zapewnione. Blizsze szczegóły do omówienia w Dziale Kadr w Zgorzelcu, pl. Partyzantów nr 3. K 429

Kalkulatora - elektryka zatrudni zaraz Spółdzielnia Elektrotechniczna Poznań, ul. Ratajczaka 20. 3004g

Głównego księgowego z praktyką zatrudni Centrala Odpadków Użytkowych Poznań, Rynek Wilecki 1. Zgłoszenia przyjmuje Ref. Personalny. K 457

Magazyniera, referenta handlowego, 4 tuczarzy, robotnika, stróża i ogrodnika zaangażujemy zaraz do tuczarni trzody chlewnej w Nłwce k/Puszczykówka pow. Poznań. Zgłoszenia osobiste przyjmuje Sekcja Kadr Poznańskich Zakładów Gastronomicznych Poznań, ul. 23 Lutego 47/49. Warunki płacy do omówienia na miejscu. K 462

Wolne posady	Sprzedaże
Gospośia do lekarza (2 osoby) potrzebna zaraz, Poznań Czerwonej Armii 76 m. 8, od godz. 14-15. 2848g	Obrączki dukatowe 13,5 g — sprzedam, Poznań Czartoria 2, m. 20. 3290g
Pomocnik fryzjerski potrzebny, Poznań Świerczewskiego 15. 2849g	Dwie szafy do rzeczy po 250 zł sprzedam Poznań Strzelecka 27, m. 9. 2943g
Gospośia dochodząca lub z mieszkaniem potrzebna, Poznań Marcelińska 67 m. 2. 2852g	Parcele 1010 m² opłotowana przy trolleybusie 20000 zł, sprzedam „Union” Poznań Nowowiejskiego 9. 3056g
Pomoc domowa potrzebna (2 dzieci) Poznań-Ostrowa Zakret 12 m. 2. 2927g	Radio uniwersalne 3-zakresowe sprzedam Poznań Garbary 53 m. 12. 3103g
Nauka	Wózek (autko) „Bayera” — sprzedam, Poznań Wojskowa 21 m. 5. 2871g
Kurs maszynopisania 2-miesięczny płatny rozpocznie się dnia 10 kwietnia dla przyjeźdnych kwater. Żądać informacji: Kurs maszynopisania Wałbrzych Rynek 1. 2536p	Parcele 1250 m² (ul. Dąbrowskiego), domowa budowa — 30000 zł w Starołęce. 1200 m² 20000 zł sprzedam — Nowak, Poznań, Czerwonej Armii 26. 3142g

Dnia 5 marca 1953 zmarł po krótkich i ciężkich cierpieniach, w 69 roku życia, opatrzony Sakramentami św. mój najukochańszy mąż, nasz najdroższy ojciec, teść i dziadek, śp. **Kazimierz Kaik**
Nabożeństwo żałobne odprawione zostanie dzisiaj, w środę, 11 bm., w Krotoszynie.
W nieutulonym smutku pograżeni żona córka, syn, zięć i wnuk
Krotoszyn — Niewiesz, Poznań 3309g

Jarmark w Nowym Tomysku

odbędzie się
w dniach 12 i 13 marca 1953 r.
Na jarmarku będą również skupowane
WSZELKIE PŁODY ROLNE
oraz odbędzie się
wymiana szmat na towary ocynkowane.
K 469

Kupna	Zamiana
Wózek koszykowy sprzedam, Poznań Chwilańskiego 22, m. 2. 2872g	2½ pokoju z kuchnią werandą samodzielną, w Puszczykowie, zamienię na mniejsze w Poznaniu — Oferty Głos Wielkopolski dia 2923g.
Radio „Telefunken” sprzedam, Poznań Drukarska 2, m. 17. 2873g	Pianino kupię — Oferty Głos Wielkopolski dia 3058g.
Wózek (autko) sprzedam, Poznań 27 Grudnia 5 m. 9, w podwórzu. 2874g	Dom z ogródkiem, blisko Poznania, spiesznie kupię — Oferty Głos Włkp. dia 2888g.
Wózek koszykowy sprzedam, Poznań Strzałowa 4, m. 1. 2886g	Dom 1-rodzinny z zabudowaniami gospodarczymi kupię. Cena obojętna. — Oferty Głos Wielkopolski dia 2923g.
Spacerówkę oryginalną czeska sprzedam, Poznań Świerczewskiego 11 m. 26. 2904g	
Willę 1-rodzinną nową, cała wola w Poznaniu, spiesznie sprzeda właściciel. — Adres wskaze Głos Włkp. dia 2903g.	

Dnia 8 marca 1953 zmarła, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, córka, nasza ukochana siostra, bratowa i szwagierka, śp. **Grażyna Janiak**
z Frankowskich
przeżywszy lat 32.
Pogrzeb odbędzie się dzisiaj, w środę, 11 bm., o godz. 16, z kaplicy cmentarnej na Górczynie.
W nieutulonym żalu pograżeni mąż, matka i rodzina
3293g

Dnia 9 marca 1953 r. zmarł, namaszczony Olejami św., nasz najlepszy ojciec i dziadek, śp. **Stanisław Piechocki**
przeżywszy lat 75.
Nabożeństwo żałobne odprawione zostanie w kościele św. Anny o godz. 8 w czwartek, 12 bm. Pogrzeb odbędzie się tego samego dnia o godz. 11.40 z kaplicy cmentarnej na Jeżycach.
W głębokim smutku pograżeni synowie, wnuki i rodzina
Poznań, Rokossowskiego 78, m. 6. 3318g

W nastroju pełnym powagi obchodziły kobiety swoje święto

W całym kraju odbyły się liczne akademie z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet. Na akademiach tych złożono hołd pamięci Wielkiego Wodza mas pracujących całego świata — Józefa Stalina.

Z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet zorganizowano w Powiatowym Domu Kultury w Rawiczu centralną akademię. Na wstępie zebrani jednogłośnie przyjęli uchwałę o podjęciu akcji obchodów Międzynarodowego Dnia Kobiet. Następnie aktywnie uczestniczyły w wykładzie o oszczędnościach i dyplomach uznania. Uczestnicy akademii wysłali telegramy do Prezesa Rady Ministrów — Bolesława Bieruty, Świa-

towej Federacji Kobiet oraz przewodniczącej Z. G. Ligi Kobiet.

Akademia centralna w Gnieźnie ku czci Międzynarodowego Dnia Kobiet przebiegała w żałobnym nastroju po stracie Wodza ludzkości — Józefa Stalina. Minutową ciszą uczczono Jego pamięć.

W nastroju powagi wysłuchano szeregu pieśni na cześć Stalina w wykonaniu połączonych chórów Liceum Gastronomicznego i Liceum Ogólnokształcącego.

Wartość zobowiązań jakie kobiety gnieźnieńskie podjęły dla uczczenia swego święta, sięga 615 tys. zł. Produkcją kobietom w pracy społecznej, w radach narodowych, w pracy nad umocnieniem spółdzielni produkcyjnych i w pracy zawodowej rozdano dyplomy uznania.

Doroczne święto kobiet pracujących obchodzone w pow. żarskim w atmosferze powagi po śmierci Wielkiego Wodza światowego obozu pokoju — Józefa Stalina. Wiele zakładów pracy przełożyło akademie związane z obchodem święta na termin późniejszy. Odwołano wszystkie występy artystyczne, które miały odbyć się w ramach akademii i wieczornic. W Powiatowym Domu Kultury w Żarach odbyła się uroczysta akademie powiatowa poświęcona pamięci Wielkiego Zmarłego.

Z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet, 5 aktywek społecznych województwa zielonogórskiego odznaczono brązowymi krzyżami zasługi. Uzyskały je: Maria Słomowska — członkini spółdzielni produkcyjnej Surowa, Helena Stańczyk ze Szprotawy, Franciszka Kołtuńiak z Marcinkowa, Ewa Głaza z Krosna Odrzańskiego oraz W. Błaszczyńska z Żar. Ponadto 21 aktywek Ligi Kobiet otrzymało legitymacje przodowników społecznych.

(Na podstawie listów od korespondentów Eugeniusza Teodorczyka, Heleny Góralczyk i Mieczysława Turskiego opracował J-k)

Jest się czym pochwalić

Pięknymi wynikami pracy może się poszczycić dział skupu i kontraktacji przy PZGS w Chodzieży, który ubiegłoroczny plan skupu drobiu wykonał w 113 procentach, jaj w 115 procentach oraz pierza w 167 procentach.

Najlepszy wynik w skupie jaj uzyskała Gminna Spółdzielnia w Kaczorach, realizując plan w 284,6 proc., GS w Margoninie osiągnęła 128 procent planu, a GS w Budzynie — 124 procent.

Pierwsze miejsce w skupie jaj eksportowych i drobiu I klasy oraz kontraktacji indyków zajęła w powiecie chodzieskim Gminna Spółdzielnia w Zacharzyni. (J-ku)

**ZBIERAJ
ZŁOM!**

MIROSLAW ŻUKAWSKI
**RZĘKA
Czerwona**

— Maaaruuuf! — krzyknął z rozpaczą. Skierował łufę tam, skąd dolatywało bębienie blaszanki. Naciśnął spust. Karabin plunął drugą serię. Łuski posypały się jak groch i stuknęły, skacząc po belkowaniu. Mohamed przerwał ogień i nadśledził, podniósłszy głowę. Blaszanka zadźwięczała znów, jakby nieco dalej. Mohamed przywarł do kolby, poprawił na ślepo i przeładował karabin. Znowu gwałtownie Ramona i plecy drżały mu od dygotania maszynki jak w dreszczach. Strzelali nie słysząc, że sąsiednie wieże, zaalarmowane jego ogniem, szyją na oślep ślownie smugowymi pociskami.

Dwie rasy wbiły się niemal równocześnie z lewej i prawej, jak wznoszące się gwiazdy i oświecili teren zimnym, magnezowym blaskiem. Puste pole rżące z rzędami małych snopków, las bambusowy spokojny niby po powierzchni stawu, rzeka w strzępach stali. Mohamed oderwał palec od spustu i odepchnął kolbę. Sprawdzając mechanicznie suwak poczuł, że drżą mu ręce.

Porucznik Kerrol stał w „jeepie” z zadartą głową, wskazując palcem szczerbę pomiędzy kopcami, wypiętą zbieżnością od żaru niebem.

— Jest!

Mały Morrane, wyglądający z dala jak czapla, przeskoczył przełęcz, błysnął w słońcu, przechylając się na skrzydło i zarysował w ostrym wirażu. Pukanina dochodząca od kopców zrzędzła. Kerrol śledził lot samolotu kręcąc głową.

— Co za sztuki ci piloci muszą wyprawiać, aby tu wylądować!

Sierżant i szofer odpowiedzieli wybuchem zadawania. Nie lubili lotników i nie mieli nic przeciwko temu, by któryś z nich skreślił kark.

Samolot zafurczał nad głowami aż przyśledli. Sierżant zaklął brzydko. Morrane wykonał u samego krawca doliny nagły zwrot i zniżył się na zwolnionych obrotach.

Na żałobnych zgromadzeniach ludność Wielkopolski i Ziemi Lubuskiej żegnała Wielkiego Przyjaciela Polski Józefa Wissarionowicza Stalina

Wielkopolska i Ziemia Lubuska na żałobnych zgromadzeniach żegnała Wielkiego Stalina.

Uroczyste żałobne zgromadzenie, w którym wzięli udział przedstawiciele społeczeństwa Wolsztyna, odbyło się w sali Domu Partyjnego.

Na głos syren zamarł w Gnieźnie cały ruch. W tym samym dniu po południu zorganizowano zgromadzenie żałobne zwołane przez Miejski Komitet Frontu Narodowego.

Więść o śmierci Generalissimusa Stalina przejęła głębokim bólem serca mieszkańców Kościana i okolicy. Na placu Żołnierza Polskiego umieszczono wielki portret Wodza światowego proletariatu, spowity czarnym kirem. Nad portretem pali się czerwona gwiazda, a obok płoną znicze. Żalogi wielu zakładów pracy, uczęły Zmarłego licznymi zobowiązaniami.

Również wszystkie zakłady pracy w Śremie, szkoły i organizacje społeczne oddały hołd Wielkiemu Przyjacielowi Polski — Józefowi Stalinowi. W dniu pogrzebu, w godzinach popołudniowych zebrali się w sali gimnastycznej Wojska Polskiego tłumy mieszkańców Śremu na żałobnej akademii.

Nadzwyczajna sesja Prezydium MRN, poświęcona pamięci Józefa Stalina odbyła się również w Rydzynie. Zobowiązanie Prezydium Miejskiej Rady Narodowej zmobilizowało całą Radę do zwiększenia wysiłków w realizacji zadań planu 6-letniego.

O uroczystych masówkach donoszą nam też z Pleszewa, Nowej Wsi, z gminy Margonin, z rzeźni w Ostrowie, z Ostrowskiej Fabryki Sklejek oraz z Technikum Handlowego w Krotoszynie.

Chłopi powiatu wolsztyńskiego uczcili pamięć Józefa Stalina podjęciem nowych zobowiązań w związku ze zbliżającą się wiosenną akcją siewną.

Spółród wolsztyńskich spółdzielni produkcyjnych, pierwsza rzuciła hasło współzawodnictwa Rolnicza Spółdzielnia Wytwórcza w Zaborowie, która w ubiegłorocznym współzawodnictwie zdobyła sztandar przodkini.

Pracownicy Powiatowej Spółdzielni Spożywców w Wągrowcu zobowiązali się wzmacniać na każdym odcinku handel i produkcję socjalistyczną, przeszkolić 20 pracowników wydziału obrotu towarowego, złożyć bilans za I kwartał bieżącego roku ośmiem dni przed terminem oraz udzielić pomocy sąsiedniej spółdzielni w województwie.

W dniu 8 marca we wszystkich godzinach popołudniowych, w ogromnej hali Szkoły Przysposobienia Zawodowego nr 20 w Żarach zgromadziły się tłumy mieszkańców na wiecu żałobnym zorganizowanym przez Komitet Powiatowy Frontu Narodowego.

Po zakończeniu podniosłych manifestacji żałobnych świat pracy województwa zielonogórskiego przystąpił do podejmowania zobowiązań produkcyjnych. Jako jeden z pierwszych liczne zobowiązania zbiorowe i indywidualne podjęli robotnicy Zastalu. Do najważniejszych zobowiązań należy zobowiązanie wykonania ponadplanowego kilkunastu wagonów kolejowych, nasilenie zbiorów złomu dla hut i zastosowanie w pracy metody Zandarowej.

Pracownicy „Polskiej Włny” zobowiązali się wyprodukować do dnia 22 lipca br. przeszło 14 tys. kg przędzy oraz 5 i pół tysiąca metrów tkaniny.

Brygady żalogi Stocznicy Rzędnej w Nowej Soli podniosły wydajność pracy o 5 procent.

Chłopi indywidualni z Templewa, powiat suleciński postanowili założyć spółdzielnię produkcyjną. Pierwszych dwudziestu chłopów podpisał już statut spółdzielcy. Statuty spółdzielni produkcyjnych podpisali również chłopcy z gromady Pasterzów, ce pow. szprotawski, ze Starej Rzeki, pow. głogowski ze Stolonina, pow. międzyrzecki oraz wielu innych gromad.

Członkowie Spółdzielni Produkcyjnej w Popowie, pow. skwierski zobowiązali się ukończyć siewy cztery dni przed terminem, a spółdzielcy z Lubisz, pow. Strzelce Krajeńskie podniosły wydajność zbóż z hektara o 1 kwintal.

Wśród wielu zobowiązań brygad polowych zespołów PGR wyróżnia się zobowiązanie robotników rolnych z Grębocic, którzy zwiększą wydajność buraków cukrowych o 10 kwintali z 1 ha.

Za dorosłymi poszli uczniowie szkolni i starsza młodzież. Uczniowie zielonogórskiej szkoły TPD nr 2 ślubowali kierować się w życiu zaleceniami i wskazaniami Wielkiego Nauczyciela — Stalina.

W przeddzień uroczystości pogrzebowych, społeczeństwo Zielonej Góry wzięło udział w zgromadzeniu żałobnym, zorganizowanym w hali „Polskiej Włny”.

Powiatowy Komitet Frontu Narodowego w Sulechowie również urządził akademię żałobną dla społeczeństwa miasta.

Na podstawie listów korespondentów: M. Turskiego, J. Zawartowskiego, M. Perkowskiego, T. Konowskiego, H. Kozłowskiego, St. Hoffmanna, Z. Drożyńskiego, W. Dobrogowskiego, A. Kwaśniaka, M. Łutkiego, S. Kaszub, Ł. Poznańskiej, St. Urbaniaka, M. Przybylskiego i H. Góralczykowej opracował — Sk

Listonosze wiejscy pow. rawickiego zasługują na pochwałę

Styczeńowy plan prenumeraty czasopism wykonał listonosze powiatu rawickiego w 105 procentach. Na czoło przodujących placówek wysunęli się pracownicy urzędu pocztowego w Rawiczu, wykonując 127 procent, dalej listonosze w Chojnie — 114 procent i Szkaradowie — 110 procent. Najlepszym listonoszem miejskim jest Paweł Sacher, który pozyskał już 897 prenumeratorów, wykonując swój plan w tym zakresie w 180 procentach, natomiast na wsiach przoduje Stanisław Tyczyński z Chojny.

W powiecie rawickim najgorzej przedstawia się wykonanie planu abonowania pism rolniczo-fachowych. W styczniu br. zrealizowano go tylko w 71,6 proc. Przyczyną takiego stanu rzeczy należy szukać m. in. w braku współpracy ZSCh i Wydziału Politycznego POM-u z Obwodowym Urzędem Pocztowym.

W sprzedaży książek najlepsze wyniki osiągnęli urzędy pocztowe: Jutrosin, Rawicz i Dłoń. Ślabo przebiega sprzedaż w Chojnie. (wt)

Dowód osobisty odbieraj w wyznaczonym punkcie i w podanym w zawiadomieniu terminie

11 KRONIKA MARZEC

Środa Słońce w.: 6.18 zach.: 17.48
Konstantego Księżyc w.: 4.30 zach.: 12.14
Benedykta

Na ogół pogodnie lub dość pogodnie. Słabe przymrozki zwłaszcza w dzielnicach północnych. Temperatura maksymalna od 0 stopni C. na wschodzie do + 15 st. C. na zachodzie kraju. Wiatry umiarkowane lub dość silne chwilami silne z kierunków zachodnich i północnych.

Posłowie przyjmują skargi i zażalenia

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Wągrowcu zawiadamia, że posłowie na Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej przyjmować będą skargi i zażalenia ludności tamtejszego powiatu w czwartek 12 marca od godz. 10 w gmachu Prezydium (pokój nr 12).

Odpowiadamy Czytelnikom

J. Korol, la, Goraj. — Różnica w wypłacie diet powstała na skutek nowego zarządzenia CRS z dnia 30 I br. (498)

St. Sparyński, Golina. — Ze względu na miejscowe warunki sceniczne - techniczne w golińskiej świetlicy można wystawić sztuki nie wymagające skomplikowanej dekoracji. Najbliższe, zaplanowane dla Gminy przedstawienie to „Sześć godzin ciemności” — Bratnego, w wykonaniu Państwowego Teatru Nowego z Poznania — przewidziane na 22 bm. (533)

Ob. D., Ślesin. — Na skutek Waszego listu, sprawa niszczącej przystani, baraku do przechowywania kajaków oraz kiosku zainteresowało się Prezydium PRN w Koninie. (392)

K. Mroczkowski, Łwówek. — Jak donosi Przedsiębiorstwo Skupu Owoców i Warzyw w Kościanie, wypłata nadgodzin opóźniona została z powodu nieterminowego przesłania listy płac przez punkt skupu we Łwówku. Należność została Wam przekazana. (520)

Z. Nucka. — Konin. Interwieniowaliśmy. PZGS stwierdza, iż sklepy GS-u zostały już dostatecznie zaopatrzone w towary, których brak dawał się odczuwać w ostatnim czasie. (339)

WYDAWCA: Instytut Prasy „Czytelnik”

REDAGUJE ZESPÓŁ
REDAKCJA: Poznań, ul. Grunwaldzka nr 19, II ptr. Telefon: — centrala (dla wszystkich działy) 62-70, 64-75; redaktor naczelny 74-76; sekretarz redakcji 74-76; dział miejski 79-88 78-57, dział listów i interwencji 78-64, redaktor dyżurny (do godz. 22) 64-75, drukarnia (nocny) 64-72. Godziny przyjęć w redakcji: od 10 do 12.

ADMINISTRACJA: Poznań, ul. Grunwaldzka 19, parter
PRENUMERATA: zamówienia przyjmują wszystkie urzędy pocztowe i listonosze. Cena w prenumeracie pocztowej miesięcznie 5 zł.

OGŁOSZENIA: Biuro Ogłoszeń RSW Prasa. Poznań, ul. Świerczewskiego 3, tel. 62-31, konto PKO Poznań V 5220 110. Biuro czynne od 7 do 16.30, w soboty od 7 do 14.30. Za dział ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

DRUKARNIA: Zakłady Graficzne im. Marcina Kasprzaka Poznań, ul. Wawrzyniaka 39 K-4-10066

Teatry

OPERA — g. 19
„Goplana”
POLSKI — g. 19
„Podłotek”

NOWY — g. 19
„30 srebrników”
KOMEDIA MUZYCZNA — g. 19.30 „Magazyn mód”

MŁODEGO WIDZA — g. 16.30 — „O Jezu zaklętym”
PAŃSTWOWY TEATR W GNIEZNIU: LESZNO: „Faryzeusz i grzesznik”

PAŃSTWOWY TEATR W POZNANIU: MIEJSKA GÓRKA — „Sześć godzin ciemności”

Kina
APOLLO — g. 16, 18 i 20 — „Kurtyna w górę” (radz.)

KINO W PUSZCZY-KOWIE — g. 19 — „Żaloga” (polski)

CO * GDZIE * KIEDY

BAŁTYK — g. 14.30 — „Stalowi bojownicy” (chiński), od lat 14 g. 16.30, 18.30 i 20.30 „Człowiek z karabinem” (radz.)

MUZA — g. 14, 16, 18 i 20 „Potępięcy” — (franc.), od lat 18

RIALTO — g. 16, 18 i 20 „Poddany” (NRD) od lat 18

WARTA — g. 11, 12 i 20 — filmy dokumentalne, g. 14, 16 i 18 „Cztery serca” (radz.)

PIAST — g. 19 — „SS „Orzeł” zaginał” (radz.)

FOTOPLASTIKON — g. 10 — 22 „Brazylia-Arizona”

Radio
Program II
fala Poznania 249 m

Wiadomości: 5.05, 6.30, 7.55, 12.04, 17.20 (P), 21, 23.50

Muzyka: 5.10, 6.50, 7.20 — pop-ranna, 12.15 — na swojską nutę, 13, 13.15, 16.20 (P), 17.40 (P) — muzyka, 14.30 koncert rozrywkowy 17.15 (P) — pieśni masowe, 18.40 (P) 22.20 — koncert solistów, 22.45 — melo-

die Straussa, 23.05 — muzyka symfoniczna

Audycje inne: 11.45 — głosy młodych, 12.45 — dla wsi, 14.10 — szkolna, 15.10 — „Nocny sygnał”, opow. J. Meissnera, 15.30 — dzieci, 16 — Wszechnica Radiowa kurs I, 16.30 (P) — rozmowy o muzyce i muzykach, 17.25 (P) — wiosna w Łopuchowie, 17.50 (P) z życia spółdzielni produkcyjnych, 18 (P) — dla młodzieży, 19 — „Książki, które na was czekają”, 19.30 — muzyka i aktualności, 20 — „Blokada”, odc. powieści, 22 — Wszechnica Radiowa kurs II

Sport: 18.30 — pogadanki sportowa